

FOKUS

FORUM FOR WOMEN AND
DEVELOPMENT

#1 / 2017

iFokus

Berta Cáceres 1971-2016:

**Forsvarte landretten.
Ble drept.**

**Møt åtte
fryktløse
aktivister**

Kjemper for menneskerettigheter:

**Kvinnene som har
verdens farligste jobb**

Editor's note

TEKST: **ELDRID OFTESTAD**,
REDAKTØR IFOKUS

En god og en dårlig nyhet fra i høst. Forfatter og menneskerettighetsforkjemper Manal al-Sharif har lenge kjempet for kvinners rett til å kjøre bil, og i 2011 delte hun en video av seg selv kjørende i bil på sosiale medier. Det førte til fengselsstraff i ni dager og hun ble tvunget til å slutte i jobben. Tirsdag 26. september i år jublet hun. Da utstedte kong Salman av Saudi-Arabia et dekret som åpner for at kvinner i landet kan ta førerkort.

Mandag 16. oktober kom en dårlig nyhet. Den undersøkende journalisten Daphne Caruena Galizia på Malta ble drept, da hennes bil ble sprengt. Hun stod sentralt i de såkalte Panama-avsløringene og hadde blant annet avslørt korrupsjon hos kona til statsministeren og åpent kalt stabssjefen hans en skurk.

To eksempler på kvinnelige menneskerettighetsforkjempere som reagerer, kritiserer og sier fra. Akkurat som mange andre forkjempere, møter de ofte motstand. Men de kvinnelige er mer utsatt for vold, overgrep, fordommer og ekskludering enn de mannlige. Derfor trenger disse en særskilt oppmerksomhet og beskyttelse. I fjor ble 1000 menneskerettighetsaktivister drept,

arrestert eller utsatt for svertetekampanje. Nesten 50 prosent av de som ble drept kjempet for rettigheter som gikk på miljø, land og urfolk i følge Front Line Defenders. Flere av dem var kvinnelige aktivister, som Berta Cáceres i Honduras.

Men var det ikke et lyspunkt i år i Saudi-Arabia, et land der kvinner må ha en mannlig verge for å få tilatelse til å gifte seg, utdanne seg, skaffe seg jobb eller ha en bankkonto? Ifølge professor Bjørn Olav Utvik i Midtøsten- og Nord-Afrika-studier ved Universitet i Oslo er dette et kjent mønster. Han skriver i Klassekampen at når flere muslimske land i Midtøsten iverksetter reformer for å bedre kvinners liv, foregår det gjerne samtidig innstramminger i ytringsfriheten og i politikken. Han mener det er slik i Saudi-Arabia. For eksempel ble flere mennesker arrestert i september fordi de angivelig var motstandere av kongen. Opphevelsen av kjøreforbudet kunne dekke over dette, mener Utvik. Den gode nyheten var kanskje ikke så god likevel.

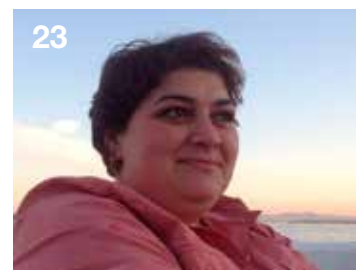
Eldrid Oftestad
Redaktør, iFokus

Innhold

- 4 5 spørsmål og svar om kvinnelige menneskerettighetsforkjempere
- 6 Lillys dagbok
- 7 Møt åtte kvinnelige aktivister
- 15 Berta Cáceres ble drept for sin miljøkamp
- 18 Vi hedrer noen av aktivistene som døde i 2016
- 20 Hva gjør Norge for kvinnelige aktivister
- 23 Jubileum med kvinner på topp
- 25 Activists who are called bad mothers
- 28 The Stigmatization of Activist Moms
- 30 Malis feminister
- 33 Our Right to Safety
- 34 Bok- og filmtips
- 35 Backtalk: Yanar Mohammed

BANGLADESH: Farzana Hossen fotograferte rohingyane som er på flukt fra Myanmar.
Foto: Farzana Hossen

ASERBAJDSJAN: Journalist og regimekritiker Khadija Ismayilova hedres i jubileet til Den Norske Helsingforskomité.
Foto: Den Norske Helsingforskomité

HONDURAS: Siden 2010 har Ana Mirian Romero kjempet for landrettigheter for Lenca-befolkningen.
Foto: Front Line Defenders

Modige på vegne av oss alle

Jeg har akkurat hatt kontakt med Yanar Mohammed i Irak, som i fjor mottok Raftoprisen for sitt modige arbeid. Yanar leder Organizational of Women's Freedom, og hun kjemper sammen med og på vegne av kvinner og seksuelle minoriteter i Irak. Hun fortalte meg denne uken om hvordan de forsøker å jobbe midt oppi konflikten som nå raser mellom irakiske militærstyrker og kurderne. Fire kvinner oppsøkte henne på kontoret i Samarra. De kom fra byer som nå er frigjort og ba om å bli tatt inn på krisesenter, fordi klanene de kommer fra nå jakter på dem og truer dem. Grunnen til det hele er fordi de ble tatt til fange av ISIS og holdt som seksuelle slaver. To homofile menn hadde også bedt henne om beskyttelse, fordi de nå trues med æresdrap.

Yanar er et eksempel på de hundretusener av kvinner verden over som hver dag utsetter seg selv for trusler og vold. I verste tilfelle kan de selv bli drept, fordi de kjemper for sine egne og andres menneskerettigheter.

Kvinnelige menneskerettighetsforkjempere møter sterk motstand – både til det direkte kjemper for, men ikke minst fordi de er kvinner og sier fra. All den diskriminering og alle de fordommer som eksisterer mot kvinner er økende der det er politisk populisme og fundamentalisme og religiøst konservative krefter.

En av måtene kvinnelige menneskerettighetsforkjempere trues på, er med voldtekt og seksuelle overgrep. Dessuten blir gjerne familiene deres truet. I Guatemala har FOKUS – Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål i mange år samarbeidet med urfolkskvinneorganisasjoner. Rosalina Tuyuc er en av de fremste lederne for urfolkkvinnens rettigheter. Hun har i løpet av mange år vært utsatt for en rekke trusler. Fordi hun er blitt en internasjonalt anerkjent stemme, har truslene og overgrepene over tid blitt rettet mot henne og familien, og flere av hennes nærmeste familiemedlemmer er blitt drept.

Kvinner rundt om i verden kjemper mot store internasjonale selskap som tar jorda deres og fordriver dem med makt. Selskaper bedriver virksomheter som utsetter dem for skadelig forurensning og alvorlige helseskader. De tar i bruk alle mulige midler i profittens navn. I Kambodsja sitter 36 år gamle Tep Vanny fengslet fordi hun stilte seg i front

og mobiliserte fattige mennesker som bor i området rundt Boeung Kak Lake. Det er et landområde der mange bor og som myndighetene og et internasjonalt selskap tvinger tusenvis av mennesker bort fra. Hun er fengslet på anklager som myndighetene har konstruert for å fjerne hennes stemme fra offentligheten. Der hvor et lands myndigheter inngår allianser med internasjonale selskap blir fortjeneste viktigere enn menneskerettighetene.

«KVINNER RUNDT OM I VERDEN
KJEMPER MOT STORE
INTERNASJONALE SELSKAP
SOM TAR JORDA DERES OG
FORDRIVER DEM MED MAKT.»

I mange land utsettes kvinner for trusler og vold fordi de arbeider for kvinners rett til å bestemme over egen kropp. Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter er et av de områdene det strides om i mange land i verden. Kvinner trues og trakasseres i forsøk på å oppsøke helsetjenester knyttet til prevensjon og abortrådgivning. Jeg var i Colombia i begynnelsen av oktober i år, og besøkte blant annet Orientame, en av organisasjonene FOKUS samarbeider med. De gir kvinner tilbud om informasjon, undersøkelser og råd om abort, hvis de har behov for og ønsker det. En gruppe kristenkonserverve sto rett over gaten for klinikken. De satt og ba, og gikk rundt i området og delte ut brosjyrer og små gummifostre. Dette var svært vanskelig for kvinner som skulle til klinikken. Aktivister som jobber for at kvinner skal få rett til å bestemme over egen kropp, utsettes selv for trakassering, trusler og offentlig uthengning.

Når myndigheter, private selskap eller andre aktører bryter menneskerettighetene og modige menneskerettighetsforkjempere tar til motmæle, må vi alle stille opp sammen med dem. På FNs kvinnekonferanse i 1995 i Beijing sa Hillary Clinton: «Women's Rights are Human Rights and Human Rights are Women's Rights».

Gro Lindstad,
Daglig leder, FOKUS

Ingen jobb for pyser

En av verdens farligste jobber er å være menneskerettighetsforkjemper. Men det er enda farligere å være kvinnelig menneskerettighetsforkjemper.

TEKST: ELDRID OFTESTAD,
REDAKTØR IFOKUS

1. Hva menes egentlig med en kvinnelig menneskerettighetsforkjemper (MR-forkjemper)?

Som det sier seg selv er en kvinnelig menneskerettighetsforkjemper en kvinne som kjemper for ulike menneskerettigheter, enten det er snakk om universelle rettigheter som ytringsfrihet og forsamlingsfrihet, eller det gjelder økonomiske, sosiale, kulturelle, sivile eller politiske rettigheter. Men det er ikke bare det. Ifølge FNs resolusjon om kvinnelige MR-forkjempere er definisjonen en kvinnelig MR-forkjemper eller en annen MR-forkjemper som fremmer, beskytter og forsvarer menneskerettigheter for kvinner og i kjønns-spørsmål. Men andre ord kan en mann også være en kvinnelig menneskerettighetsforkjemper.

2. Hva slags utfordringer har disse MR-forkjempene sammenlignet med andre?

Som enhver MR-forkjemper er de kvinnelige også utsatt for samme type risikoer som andre MR-forkjempere. Men som kvinner opplever de et særskilt press. De er mer utsatt for andre former for vold og andre typer overgrep, fordommer, ekskludering og avvising enn de mannlige forkjempene. Det er mange grunner til det, og det avhenger av sammenhengen de jobber i og faktorer som for eksempel klasse, religion, alder, språk, seksuell orientering og etnisitet. Dessuten blir de gjerne ansett som utfordrere til tradisjonelle verdier, holdninger og kjønnsroller i samfunnet. De kan derfor virke provoserende overfor myndigheter, autoriteter og resten av befolkningen. Med andre ord opplever mange av disse MR-forkjempene stigma og utfrysing av ledere, tros-samfunn, familier og andre grupperinger fordi de sees på som en trussel mot religion, ære og kultur. Og hvis de jobber spesifikt med spørsmål som har å gjøre med kvinners rettigheter eller kjønnsrelaterte rettigheter, kan de bli enda mer utsatt. Dette er i mange sammen-henger fortsatt sett på som sensitive spørsmål. I tillegg blir ofte familiene deres utsatt for trusler og vold.

3. Hvorfor ble det vedtatt en egen resolusjon om kvinnelige MR-forkjempere?

For å anerkjenne det spesielle denne gruppen av MR-forkjempere opplever, vedtok FN i 2013 en resolusjon om kvinnelige menneskerettighetsforkjempere. For første

gang ble en resolusjon vedtatt som anerkjente deres spesielle situasjon, og på den måten ville det internasjonale samfunnet styrke beskyttelsen av disse MR-forkjempene – både på lokalt og internasjonalt nivå. I forkant hadde Norge i samarbeid med en bred koalisjon av sivilsamfunnsorganisasjoner jobbet for å vedta denne resolusjonen. Og det skjedde ikke bare i FN-bygningen i New York, men i resten av verden. Organisasjonene forsøkte å gjennomføre dialog med nasjonale myndigheter, der det var mulig. På den måten ble debatten bragt ned på land-nivå. Det ble blant annet sendt ut brev undertegnet 250 organisasjoner fra sivilt samfunn til alle utenriksministre og alle FN-delegasjoner i verden. Resolusjonen ble vedtatt enstemmig. Med resolusjonen anerkjenner det internasjonale samfunnet den utfordrende situasjonen mange av de kvinnelige MR-forkjempene står i. Og det internasjonale samfunnet tar entydig avstand fra ulike former for motarbeidelse av dem.

4. Men hva vil dette si i praksis? Er det bare flotte ord eller har resolusjonen konkret betydning?

Resolusjonen er på mange måter et verktøy, den gir et internasjonalt rammeverk som kan brukes av nasjonalstatene. Men det vil fortsatt være opp til de enkelte landene hvordan de følger resolusjonen opp og etterlever den. Det var krevende forhandlinger i FN under behandlingen av denne resolusjonen, og den ble motarbeidet fra flere land. Dessuten er det flere områder innenfor kvinners rettigheter som ikke tas opp i resolusjonen, blant annet er den ikke så spesifikk på sensitive områder som seksuelle og reproduktive rettigheter og helse (SRHR) og lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interseksualitet (LHBTI).

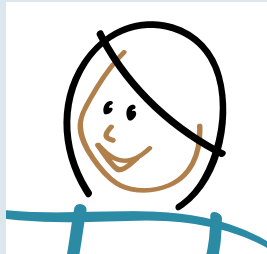
5. Hvordan er situasjonen for kvinnelige MR-forkjempere i dag?

I mange land i verden er det fortsatt vanskelig å være MR-forkjemper, enten du er kvinne eller mann. Mange blir truet, fengslet, utsatt for overgrep og drept. For tiden er det spesielt ille for aktivister som kjemper for miljø og landrettigheter. De møter ofte utfordringer fordi de står i kollisjonskurs med næringsinteresser. Om lag 50 prosent av alle MR-forkjempere som ble drept i fjor, engasjerte seg i rettighetsarbeid knyttet til miljø, land og urfolk. □

I 2006 ble den russiske journalisten og aktivisten Anna Politkovskaya drept i en heis i blokken der hun bodde i Moskva. Å være kvinnelig menneskerettighetsforkjemper er fortsatt svært farlig i mange deler av verden. Foto: Den Norske Helsingforskomité

LILLYS DAGBOK

TEKST: LILLY

I 2014 ble dere kjent med en fiktiv jente som heter Lilly. Hun skriver dagbok. Gjennom dagboknotatene sine gir hun oss et innblikk i hvordan det er å være jente i vår verden. Vår Lilly er funnet opp, men vi vet at det er mange som ligner på henne der ute, og vi håper at verdens Lilly-er spiller hovedrollene i fortellingene om vår fremtidige verden. De første dagbøkene til Lilly var i Kvinner Sammen nr. 3-4/2014.

Kjære dagbok!

Tonya Stands, fra Sioux-stammen ved Standing Rock, er min nye heltinne. Hun er en Human Rights Defender, en person som kjemper for at alle menneskerettighetene blir respektert. Så mye som skjer av urettferdighet i verden i dag, trenger vi virkelig folk som tør å bry seg.

Jeg har lest mye om dette i det siste, fordi jeg begynte å tenke på hvorfor akkurat min landsby ble rammet av tørke og naturkatastrofe. Det må være en grunn til at akkurat dette skjer? Derfor begynte jeg å lese for å finne noen svar. Og da fant jeg artikler om alle de multinasjonale selskapene som utnytter naturressursene, noe som gjør at naturen er mer sårbar for klimaendringer. Og jeg leste om urfolk som kjemper mot dette verden over.

Jeg skjønnte også at brudd på menneskerettighetene er noe som stadig øker i den verden vi lever i. Og derfor trengs det personer som Tonya, som risikerer livet for å kjempe mot disse bruddene.

Tonya er en av de mange som har protestert mot bygging av oljeledning gjennom Sioux-stammens områder ved Standing Rock i USA. Byggingen av oljeledningen vil ødelegge naturen. De er også redde for at drikkevannet og Missouri-elven vil bli forgiftet, hvis oljeledningen sprekker. I tillegg er hellige steder og gravplasser truet. Tonya sier at de protesterer mot utbyggingen for å forsvare Moder Jord og sikre fremtiden for kommende generasjoner. Men Tonya og de andre som kjemper for menneskerettighetene verden over møter trusler, angrep og fengselsstraffer. Og mange blir nektet å snakke, selv om de forkynner et fredelig budskap.

Tonya ble kjent da hun sammen med en rekke andre urfolk svømte over Missouri-elven som protest mot forslaget om utbygging av oljeledningen og for å sette opp en ny leir for de som protesterte. I bitende kulde svømte de over elven, og når de kom til land ble de sprayet fulle av pepperspray av politiet. På tross av kulden brukte også politiet vannslanger mot dem.

Tenk at de gjør dette mot urfolket i området som har bodd der i alle år og som kun er ute etter å bevare jorda vi bor på?

Jeg skjønner nå også mer av hvorfor vi har fått de store klimaendringene og skulle ønske enda flere kjempet på fredelig vis for å bevare naturen, slik Tonya og alle urfolk verden over gjør med livet som innsats. Men jeg klarer ikke å skjønne hvorfor folk som protesterer på fredelig vis skal måtte risikere livet for det de tror på?

Lilly

På vegne av

Denne jenta tok Farzana Hossen bilde av da hun fotograferte rohingyane som måtte flykte fra Myanmar i høst. Fotografen fra Bangladesh er en av mange kvinnelige menneskerettighetsforkjempere. På de neste sidene møter du henne og flere av dem.

« STILL I CAN FEEL THE PAIN OF THE THOUSANDS OF WOMEN WHO ARE VICTIMS OF VIOLENCE.»

For Farzana Hossen from Bangladesh photographs are a way to document what is happening – the beauty of life, but also the brutality of life.

TEKST: **OONA SOLBERG**, COORDINATOR, FACULTY OF SOCIAL SCIENCES, DEPARTMENT OF JOURNALISM AND MEDIA STUDIES, OSLO AND AKERSHUS UNIVERSITY COLLEGE OF APPLIED SCIENCES

“Lingering scars” she called her first project, later it was renamed “Only because they are women” – a story about women who have died and survived acid, kerosene and petrol burn attacks – their injuries caused by their intimate partners, spouses, boyfriends, or the persons whom they refused to love.

Her last project is documenting the Rohingya refugee crisis.

– I understand Rohingya language and if I get work as a fixer I do it to raise money for my own project on Rohingya refugees, she says.

She was searching for the echo of her own experiences, as a very young married woman. The search led her into slums, around in the country, and also to other countries. Her pictures have been exhibited in Hong Kong, London, Istanbul, Cyprus, Cairo, Fredrikstad for example – and next spring at the Perugia Social Photo Fest. Her work has been awarded by the prestigious Ian Perry Scholarship, the Alexia Foundation student award of excellence and published in media all over the world.

She grew up in Chittagong, the second city of Bangladesh, and became part of a group around Photobank Gallery. Later she left for Dhaka to study at Pathshala, South Asian Media Academy. From 2007 she

Navn: Farzana Hossen
Alder: 35
Hvor: Bangladesh
Hva: Fotograf som dokumenterer kvinnehistorier

Farzana Hossen exhibited her work during the DOK 17 festival for photojournalism and documentary photography in Fredrikstad in June 2017. Photo: Shahidul Alam Drik Majority World

cooperated with Norwegian photojournalists. Now she is struggling to survive in a fierce local market.

She calls herself a visual artist. Commitment and stamina has brought her to where she is today, and what makes her different from many other young photographers. A burning heart and very difficult work over many years.

For her, the camera can be vehicle to tell a story about what is happening to women – documenting the personal story of the survivors of violence, their everyday struggles, their suffering and their resilience.

And the stories stays with her: “Still I can feel the pain of the thousands of women who are victims of violence”, she writes. ■

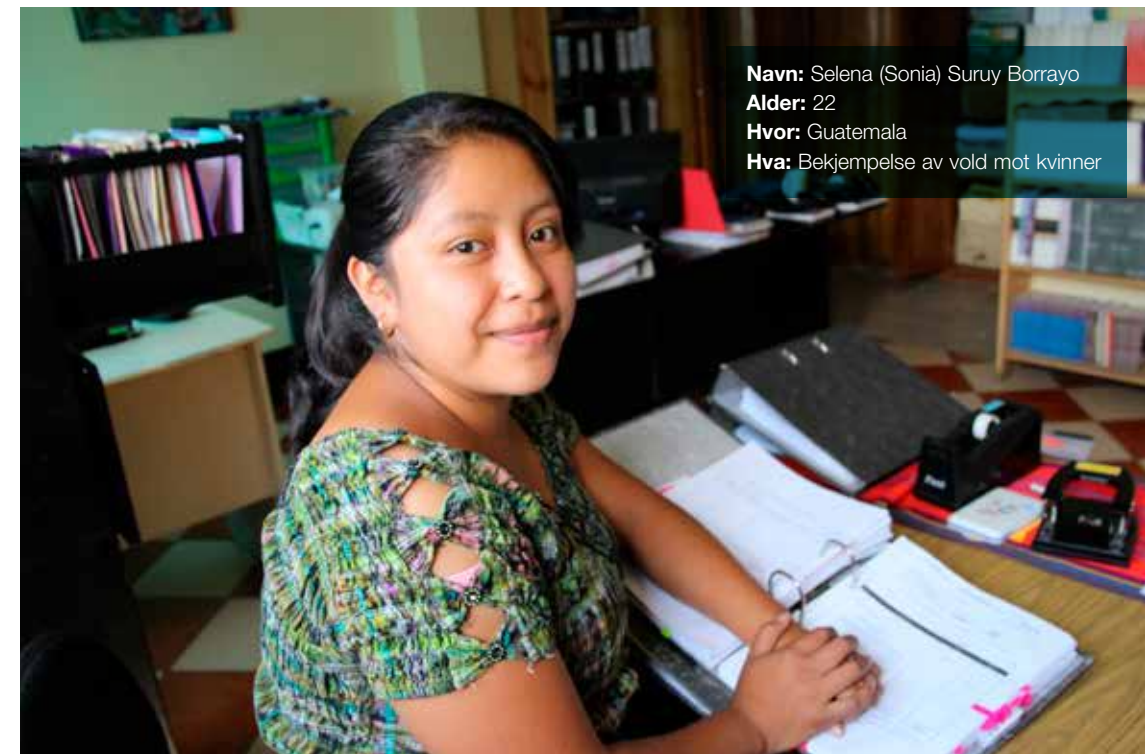
Farzana Hossen on the Rohingya crises:

“I never saw such a human flow running for life in my life.

Not unknown to the world, decades long persecution on the Rohingyas turned rather fierce upon recent August attack on the Myanmar Security Force’s camp. This triggered genocide including rape, throwing children on fire or beheading of youths only comparable to mediaeval cruelty. New and newer stories of horror surface every day, and new acts of fire on village on the other side of the border are yet the most common sights.

What lies ahead; none dare to ask but crave for God’s help only. Their only dream is to return to home. Many believe that the conscience of the world would one day help their return to home to renew their lives by their own Rohingya identity. There is further belief that one day they would move freely in the state of Rakhine as free Rohingyas with no fear of death or persecution. But barely a small number believe that this dream could turn into reality one day. Despite this apprehension, their trust on God is yet infinite.

Is there a solution to this amidst the on-going setting fire on villages or constant wave of fleeing Rohingyas to Bangladesh? The stories of this horrors are on the daily news coverage of all renowned media, yet the persecution persists.”

Navn: Selena (Sonia) Suruy Borraro
Alder: 22
Hvor: Guatemala
Hva: Bekjempelse av vold mot kvinner

« HVIS VI IKKE KAN SE VERDIEN AV OSS SELV, VIL INGEN ANDRE HELLER KUNNE GJØRE DET.»

For fem år siden brøt hun ut av et voldelig ekteskap. Nå er Selena Suruy Borraro nyvalgt leder for organisasjonen som hjalp henne.

Det er mye som har forandret seg i livet til Selena Suruy Borraro, eller Sonia som hun kaller seg. Sonia tilhører urfolksgruppen Maya Kaqchikel som holder til i San Juan Sacatepéquez, én times kjøretur fra Guatemala City. Hun er juridisk representant for Asociación Grupo Integral de Mujeres Sanjuaneras (AGIMS). Det er en urfolksorganisasjon som jobber med å bistå voldsutsatte kvinner, en tematikk Sonia kjenner alt for godt.

– Mest av alt slo han meg og sa stygge ting til meg. Det gjør fortsatt vondt å tenke på.

Hun var 17 år og hadde en sønn med en ektemann som brukte både fysisk og psykisk vold mot henne. Det var sånn hun kom i kontakt med organisasjonen som skulle bli hennes vei tilbake til en hverdag fri for vold og skyldfølelse.

– Jeg husker at de (i AGIMS red.) sa jeg var så ung og at de ikke kunne hjelpe meg om jeg ikke var sikker på at jeg ville ut av ekteskapet. Mange som kommer hit, ender med å gå tilbake til mennene sine. Med støtte fra AGIMS fikk hun omsorgen for sønnen sin og mannen måtte begynne å betale barnebidrag. Senere deltok hun i gruppesamtaler for å håndtere de psykologiske traumene hun hadde vært gjennom. Etter en lang prosess er hun i dag på en helt annen plass i livet.

– Det har vært en stor forandring for meg. For eksempel kan jeg nå fortelle deg alt, før følte jeg at jeg

ikke var nok. Jeg var som en liten maur. Jeg har levd gjennom det, dette har skjedd meg. Jeg sier til de som kommer hit at skal man forandre livet sitt, må man selv sette en stopper for volden.

Vold mot kvinner i Latin-Amerika er et stort problem, faktisk så stort at de har et eget begrep for kvinner drept av vold: «femicidios». Bare siden juli 2016 har det sivile nasjonalpolitiet i Guatemala fått inn nærmere 300 kjønnsrelaterede voldsanklager kun i San Juan Sacatepéquez. Dette er et høyt tall for et distrikt med drøye 20.000 innbyggere.

– Sannheten er at vi urfolk er fattige. Vi mangler kunnskap om rettigheter og for å bestemme over oss selv. Mange kvinner tenker at vi ikke kan gå fra mennene våre uansett hvor vondt de behandler oss. Hvem vil da gi oss penger for mat til barna våre? Derfor tror jeg mange kvinner finner seg i voldelig relasjoner.

– **Hvordan tenker du at man må jobbe for å forebygge volden?**

– Jeg tror det starter i våre egne familier. Jeg har en sønn på sju år. Måten jeg oppdrar ham gjør noe med hvordan han vil bli. Jeg gir ham en oppdragelse uten vold, og forteller at han må respektere jenter, kvinner og de gamle – jeg tror det vil hjelpe ham til å ta de riktige valgene. ■

Selv om hun selv har kjempet seg ut av vold og nå representerer over 2000 medlemmer, vil ikke Sonia bruke ordet «menneskerettighetsaktivist» om seg selv. – Jeg føler meg ikke helt der enda, men en gang i fremtiden så håper jeg å kunne oppnå den tittelen, sier hun.

TEKST OG FOTO: **MARIANNE HOLDEN**, PROGRAMRÅDGIVER I FOKUS

« DET BLIR STADIG VANSKELIGERE Å TRO PÅ EN POSITIV UTVIKLING FREMOMER. »

Russiske Anna Alimpieva kjemper for kulturminner og kvinners rettigheter i hjembyen Kaliningrad. For henne hører de to områdene naturlig sammen.

TEKST: ELDRID OFTESTAD, REDAKTØR IFOKUS

Som foreleser i kjønnsforskning på universitetet i Kaliningrad fremmer ikke Anna Alimpieva bare feminisme og kvinners rettigheter fra forelesningssalen, men også i media og debatter. Utenfor jobben engasjerer sosiologforeleseren seg også i lokaldemokratiet i hjembyen i byutviklingssaker som berører kulturminner. Ifølge henne er det flere kryssningspunkter i de to områdene.

– Byutvikling handler på mange måter også om ulike kvinnespørsmål. Hvordan tilrettelegges et byområde for kvinner? Dette har å gjøre med urban feminisme og spørsmål som er knyttet til hvordan kvinnen er plassert i bybildet. Dette er viktig i mitt engasjement, forteller Alimpieva.

Som feminist møter hun på flere utfordringer, og hun understreker at det ikke er bare å snakke om feminisme i det russiske samfunnet i dag.

– Blant ungdom er det for så vidt blitt mer akseptert, og jeg opplever at det er blitt litt friere i dag enn det var tidligere. Men på den andre siden er situasjonen blitt litt vanskelig, og spesielt politisk. Kirken har fått mer plass, og med kirken er ordet «kjønn» blitt mer problematisk.

Jeg opplever at likestilling, kjønn og feminisme er

blitt ganske sensitivt. Men dette gjelder ikke bare kvinner, men også etnisitet og minoriteter.

Hun forteller at det finnes flere svertkampanjer på sosiale medier som er rettet mot henne personlig, hvor hun blir beskyldt for å uttrykke åpen støtte til LHBTI-bevegelsen, som om det er kriminelt i Russland.

– **Er du redd?**

– Jeg er ikke så redd for livet mitt, men for å miste muligheten til å undervise, for å bli begrenset til å si sin mening og i verste fall for å måtte forlate landet. Det synes jeg er trist.

Selv om det ikke er så sensitivt å engasjere seg i kulturminner og byutvikling, møter hun også motstand på dette området. Helt siden hun begynte å involvere seg i disse spørsmålene i 2011, har det vært en prosess som er preget av å gå to skritt fram og ett tilbake. Ikke minst gjelder det

i kampen for å redde brosteinen i byen.

– I 2011 dannet flere av oss en aktivistgruppe som heter «Redd brostein». Målet med gruppen er å få lokale myndigheter og administrasjonen til å frede brosteinen, sier hun.

Et annet prosjekt hun har vært opptatt av i de siste tre årene er bevaring av alleene i byen og regionen. Disse alleene er unike i russisk sammenheng og stammer fra tiden før Andre verdenskrig, da regionen var under Tyskland.

– Når det bygges nye veier, fjernes gjerne alleene, men nå er bevaring av alleene blitt en del av den regionale loven om nasjonalparker og territorier. Det betyr at vi kan gå til rettsak hvis ikke loven overholdes. For tiden kjemper vi for å bevare en allé med 400 trær på en strekning på 12 kilometer fra Kaliningrad til byen Svetlogorsk ved Østersjøen. Vi har nå fått inn 63.000 underskrifter i en underskriftskampanje, og 2000 er blitt støtte-medlemmer i gruppen vår.

Hun brenner også for kvinnespørsmål lokalt, og via Kvinnefronten i Bergen i Norge fikk hun ideen til å lage en kvinneuke med ulike aktiviteter for å fremme kvinners historier i byutviklingen og bybildet.

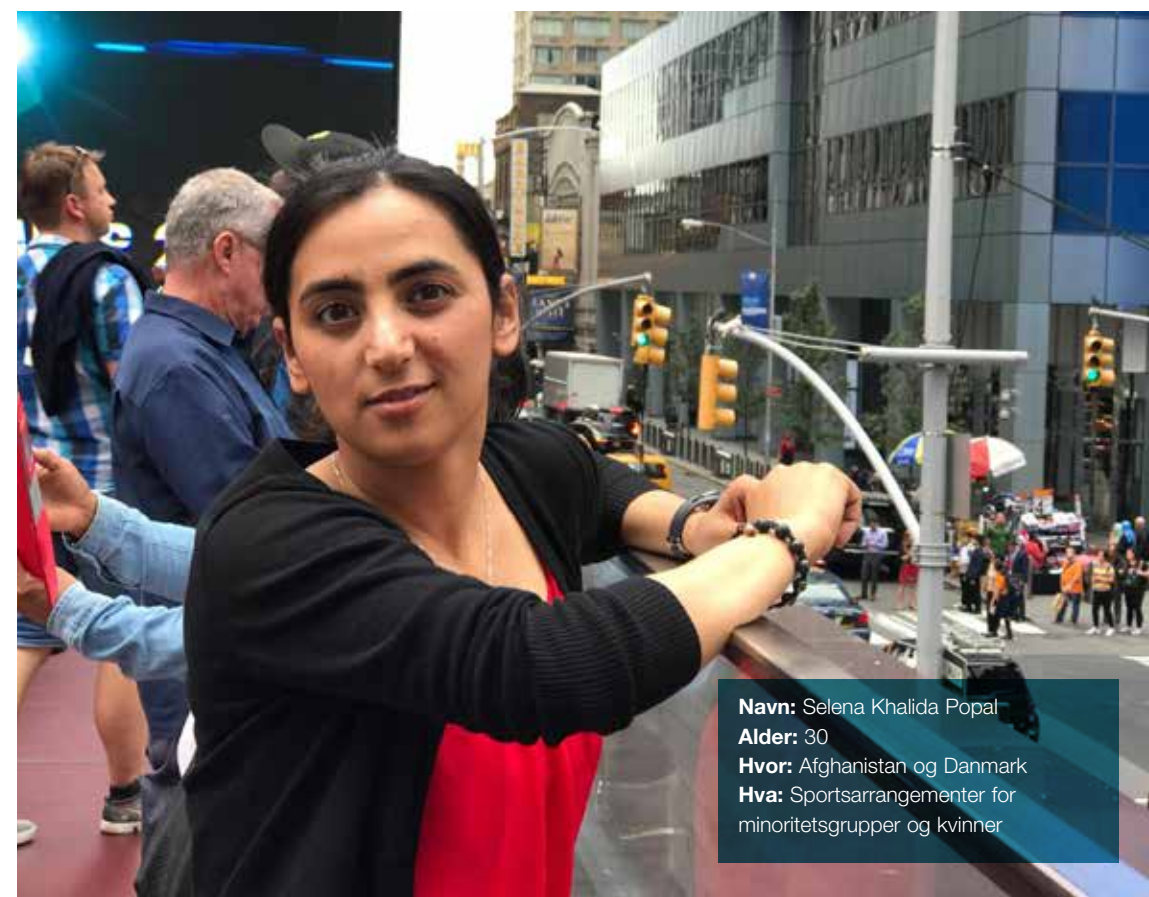
– **Hvordan ser du på fremtiden?**

– Jeg kan ikke si at jeg er så veldig optimistisk. Det blir stadig vanskeligere å tro på en positiv utvikling fremover. Hvis du hadde spurt meg for ti år siden, hadde jeg vært mer positiv. Men ikke nå. ■

Navn: Anna Alimpieva
Alder: 46
Hvor: Russland
Hva: Feminisme og byutvikling

Anna Alimpieva besøkte Island i fjor å delta på arrangementet "Public participation in urban planning and development" i Nordens hus i Reykjavik. Foto: Irina Popova

Navn: Selena Khalida Popal
Alder: 30
Hvor: Afghanistan og Danmark
Hva: Sportsarrangementer for minoritetsgrupper og kvinner

As the first female football player in Afghanistan, Khalida Popal made history in her country. Photo: Private

« WORKING FOR HUMAN RIGHTS IN AFGHANISTAN MEANS RISKING YOUR LIFE, ESPECIALLY IF YOU ARE A WOMAN. »

– **What type of human rights work do you do?**

– I'm the founder and director of Girl Power Organization. We're a non-profit organization based in Denmark working to empower minority groups and rising awareness on gender related issues. We create opportunities especially for minority women to get access to sports. I am also the program and event director for the Afghanistan women's national soccer team, a team that stands for women's rights and gender equality.

– **What will you say you have achieved so far?**

– Since 2014, about 70 women have become part of Girl Power Organization. Many of the women have never done sports before, and now they are participating in our sport and social activities. We have also hosted workshops about inclusion of minorities in the school system for local schoolteachers in Berlin, and organized sports festivals inside the asylum centers in Germany and Greece.

– As a cofounder of women's football of Afghanistan and as the first female football player, I made history in Afghanistan. I have managed to increase the number of female football players in the country, from four to more

than 2000. I was also the first women employee in the history of Afghanistan national football federation. Today more than ten women are working at the federation, and we have achieved an agreement with the federation to pay salary for female sports teachers.

– **What are the biggest challenges and dangers in your work?**

– Working for human rights in Afghanistan means risking your life, especially if you are a woman. If you stand up for equality and justice, you will face death threats, be killed or raped – often by powerful leaders. It's hard to work in a country dominated by insecurity and economic instability. Working with human rights in Europe is different, but still there are challenges. In Afghanistan you fight and stand against guns and powerful men, but here in Denmark and EU, the biggest challenges are racism and lack of support from government.

– **Do you think you will achieve your goals in the future?**

– I do my best to do my part and inspire other people to join the journey and stay united to change the world to a better place. ■

– I don't know the timeline but I believe we will achieve equality and justice for the LGBTI community within the constitution but most importantly in practice, says Kenita Placide, the Caribbean Advisor for Outright Action International and Executive Director of the newly formed Eastern Caribbean Alliance for Diversity and Equality. Photo: Private

Navn: Kenita Placide
Alder: 39
Hvor: Saint Lucia, Karibia
Hva: Jobber for mennesker som lever med hiv og aids (PLHIV), ungdom som sliter, kvinner og LHBTI-personer

« I THINK I HAVE GIVEN PEOPLE HOPE. »

– **What type of human rights work do you do?**

– I have worked on the issue of human rights in Saint Lucia for the last decade with a range of marginalized populations to include people living with HIV / AIDS (PLHIV), at-risk youth, women and LGBTI persons. My work has included right-to-life, social equality, access to justice and health and rights to all laws within the constitution. I am now the Caribbean Advisor for Outright Action International and Executive Director of the newly formed Eastern Caribbean Alliance for Diversity and Equality, of which I am the co-founder.

– **What have you achieved?**

– I think I have given people hope. Hope in the knowledge that there is someone who will fight for them.

– **How is it to work with human rights in the eastern Caribbean right now?**

– The recent killing of a gay Saint Lucian has raised that ultimate threat, which we often do not acknowledge as a real risk, due to the eastern Caribbean being largely peaceful. However, the regularity of which we have suspicious deaths of gay men, and the fact that these murders remained unsolved, some after decades, is a red light for us. There is always the warning undertone that creates a hesitation. While ECADE's advocacy is focused on the eastern Caribbean, we have to work assiduously in regional and international spaces. The landscape of LGBTI

rights in the world changes and this affects how the Caribbean negotiates.

– **What are the biggest challenges?**

As we continue this work challenging social norms and established mores, presenting different world views and creating more diverse, yet inclusive spaces, we stand out. We challenge the status quo, the social and cultural attitudes of countries, pushing back firstly at religion, then at laws. The biggest challenge is changing and impacting hearts and minds while increasing protections, laws and policy.

– **What are the biggest dangers?**

– The biggest danger is loss of life, the possibility of someone wanting to shut you up, which I have personally experienced. This is true particularly for the LGBTI persons in the Caribbean. However one can experience many forms of stigma and discrimination which can make life a little or extremely difficult.

– **Do you think you will achieve your goals?**

– YES. Otherwise I would not continue. There is a lot that has been accomplished in Saint Lucia and many of the Caribbean countries and one of the biggest achievement is that the conversation is now at the different level. I don't know the timeline but I believe we will achieve equality and justice for the LGBTI community within the constitution but most importantly in practice. □

« NESTE GENERASJON VIL OPPLIVE FULL AVSKAFFELSE AV KJØNNSLEMLESTELSE. »

Det var faren som inspirerte pioneren og aktivisten Edna Adan Ismail til å bekjempe kjønnslemlestelse i Somali-regionen.

– Det største jeg har oppnådd i arbeidet mot kjønnslemlestelse er å synliggjøre problemet og diskutere det. For 30-40 år siden kunne vi ikke gjøre det, sier Edna Adan Ismail fra Somaliland.

Hun er en pionér og aktivist i Somali-regionen i kampen mot kjønnslemlestelse. Engasjementet har hun hatt med seg i hele sitt yrkesaktive liv. Hun har tidligere vært familieminister og utenriksminister i Somaliland og i Verdens helseorganisasjon (WHO), hun har vært sykepleier og jordmor – og grunnlegger og direktør av Edna Adan sykehus og sykepleieskole i byen Hargeisa. For dette har hun mottatt flere internasjonale priser og utmerkelser. Nå vil hun at mennene og nasjonale regjeringer involverer seg i arbeidet.

– Jeg vil at menn skal vise at de er modige, modige nok til å beskytte sine døtre og modige nok til å delta i diskusjon av kjønnslemlestelse av kvinner.

– **Hva er strategien din for å få menn på banen?**

– Jeg går til lederne, for eksempel imamene. Hvis jeg får en imam til å bli modig nok til å si at han er imot kjønnslemlestelse og at det er galt, og hvis han kan snakke om det på fredagsbønnen, er mye gjort for å engasjere menn.

Det er slik hun har jobbet i alle disse årene. Hun finner strategier for å få snakke om og diskutere kjønnslemlestelse. Hun har tatt sjanser og sittet i fengsel, og familien har ikke alltid vært like glad for at hun har gått så høyt ut. Ismail mener at praksisen ikke lenger kun er et afrikansk problem, men det berører hele verden. Derfor er det behov for globale løsninger, og her spiller diasporabevegelsen en nøkkelrolle.

– De har et ansvar. Der hvor dette er et problem i verden, bør det finnes en post på statsbudsjettet som går til arbeid mot kjønnslemlestelse.

Selv om det går fremover i kampen mot kjønnslemlestelse savner hun fortsatt den store seieren: totalt avskaffelse.

– Jeg tror at det går mot forbud mot kjønnslemlestelse, blant annet fordi flere og flere utdanner seg. Men det tar så lang tid. Jeg er blitt 80 år, og jeg vil gjerne se slutten på denne praksisen. Jeg tror ikke jeg er her når det skjer, men neste generasjonen kommer til å oppnå totalforbud. Selv ble hun omskåret for 72 år siden, da hun var 8 år. Da faren hennes kom hjem den dagen det hadde skjedd, så hun tårer i øynene hans. Dette var første gangen hun

så at han gråt, og da skjønnte hun at dette var galt.

– Jeg vil at menn i dag skal lære av faren min.

Da jeg så hans ansikt den dagen da det skjedde, forsto jeg at dette ikke var riktig og det inspirerte meg til å kjempe mot kjønnslemlestelse og risikere tryggheten min, sier Edna Adan Ismail. □

TEKST: ELDRID OFTESTAD, REDAKTØR IFOKUS

Navn: Edna Adan Ismail
Alder: 80
Hvor: Somaliland
Hva: Mot kjønnslemlestelse

Kjønnslemlestelse er ikke lenger et afrikansk problem, men et verdensproblem som trenger en global løsning, mener Edna Adan Ismail fra Somaliland. I høst besøkte hun Norge for blant annet å delta på et seminar om kjønnslemlestelse i Oslo arrangert av Somaliland Women Solidarity Association og Somalia Sport and Culture. Foto: Eldrid Oftestad

« IT IS ALWAYS A CHALLENGE TO WORK ON HUMAN RIGHTS IN KASHMIR. »

The Rafto Prize 2017 is awarded to Parveena Ahangar. She is the founder of the organization Association of Parents of Disappeared Persons in Kashmir. Photo: Rafto Foundation For Human Rights

Navn: Parveena Ahangar
Hvor: Kashmir i India
Hva: Kjemper mot bortføringer og tilbyr assistanse til etterlatte

– How does the conflict in Kashmir affect your work?

– It is always a challenge to work on Human Rights in Kashmir. The state is too strong and it puts hurdles in our work in various ways. The incessant curfews by the state cripples the life here and this makes our work suffer. We cannot hold the sit-in protests, we cannot do the

campaigns, we cannot go to visit the victim families to provide them assistance. Besides, the increasing power of the state day by day makes it difficult for us to keep on, resisting and seeking justice for us, the victim families.

– What are the biggest challenges and dangers?

– The state also used to threaten us to discontinue our protests. We protested at the gate of the High Court but we were beaten. Infact there is a case against me in the court, accusing me of antisocial activities. The state has nothing to threaten us with now, as the fear factor is over now. We only demand from them that where have you kept our dear ones. And there will be no turning back on that. We will continue to demand that.

– Are you optimistic about the future?

– I do not have any hope from the state or the governments. All my hope is on Allah. But that does not mean that I will stop fighting for justice. I will continue to fight on. This is a long fight and I am ready to fight it. I firmly believe that my son would return to me one day, that is what hope is. And I cannot think or I don't believe that he won't be returned. ■

« THE WORST OF ALL ARE THE SECURITY AND SAFETY CHALLENGES. »

Hajer Sharief has been an active contributor to including women in peacebuilding processes. This year this law student was awarded the Student Peace Prize of 2017. Photo: Jarand Ullestad / LNU / Flickr

Navn: Hajer Sharief
Alder: 23
Hvor: Libya
Hva: Inkluderingen av kvinner i fredsbyggende arbeid

– What type of human rights work do you do?

– Let me first emphasize that all activism work that aims to make a positive change and end inequality is a fundamental human rights work. What I do specifically is that I work to empower women and youth to become active agents for promoting peace in their own local communities.

– What have you achieved?

– Usually this question is also asked in another way "what are the lives you managed to change or influence", and my answer has always been very simple "myself, I changed my life". The proudest thing I achieved is that I empowered myself to be a young independent strong woman and now I'm empowering others to do the same.

– How is it to work with human rights in your country right now?

– Working on human rights in Libya now is very challenging for couple of reasons. Culture wise there are so many negative stigmas on women rights activists for example and there are political challenges because of the political conflict. The worst of all are the security and safety challenges, especially for women who put themselves in the frontline to challenge stereotypes and traditions that strict women and youth from participating in the public sphere.

– What are the biggest challenges and dangers when looking at the work you do?

– The biggest challenges is definitely the security situation, is feeling unsafe because you can expect anything to happen, such as kidnapping, killing and torture. And being an activist in a war zone country is not only dangers for the activist themselves but also their loved ones.

– Do you think you will achieve your goals?

– I try not to think of this question a lot, because in my case there is no other alternative. I know that I can't stop trying to make the positive change I want to achieve, I keep reminding myself that building peace and ending violence if a life time goal. It's just about the question of how to smartly achieve these goals rather than "if" they will be achieved or not. ■

«DET ER VANSKELIG Å FORSTÅ DØDEN, OG SÆRLIG DEN DØDEN SOM ER ET RESULTAT AV UBALANSEN OG ONDSKAPEN. DEN SKAPER SINNE OG FRUSTRASJON, DET ER EN SMERTE SOM FØLES SOM EN DEL AV OSS. SAMTIDIG ER DEN EN SJELENS LYS, EN KRAFT SOM NÅ ER EN DEL AV VINDEN, DEN UENDELIGE LYDEN, TÅKEN, STJERNENE OG TIDENS GANG.» (Rosa Chávez).

3. mars 2016 ble miljøaktivist og urfolksleder Berta Cáceres funnet drept i hjemmet sitt, mens hun sov. Foto: Goldman Environmental Prize

En liten tekst om en stor person

Den tredje mars 2016, kl. 09.30 norsk tid, tikket det inn en tekstmelding fra Honduras: «Forferdelige nyheter, de har drept Berta». Det var et brutalt slag, for meg og for mange andre. Berta var en aktivist, i ordets rette betydning. Utrettelig, med en kampvilje uten sidestykke, et vanvittig sinne over urettferdighet og undertrykking, og en ukuelig tro på at dette er en kamp vi en gang skal vinne.

Titusenvis valfartet til begravelsen i hjembyen hennes La Esperanza, som på samme tid var en protesthandling. Sorgen og indignasjonen som drapet fremprovoserte, ble raskt en mobiliserende kraft i et unisont krav om rettferdighet. I kjølvannet av dette har lokalsamfunn, bondeorganisasjoner, feministorganisasjoner og fagbevegelsen samlet seg i en felles plattform. Dette var et viktig steg mot en mer samlet folkelig bevegelse i Honduras, etter flere år med stadige splittelser og økende mistillit mellom organisasjoner.

Berta var mest kjent som grunnlegger av Sammenlutningen for folkelige og urfolks-organisasjoner i Honduras (COPINH på spansk) og kampen for Lencafolkets rett til selvbestemmelse over naturressurser. Særlig kjent er hennes, og deres, motstand mot vannkraftverket Agua Zarca i Rio Blanco.

Vannkraftverket ble etablert uten forhåndskonsulta-

sjon eller samtykke, med (penge)støtte fra både Kina, Finland, Nederland og den mellomamerikanske banken for økonomisk integrering. Lokalsamfunnene motsatte seg prosjektet fra første øyeblikk og motstanden er blitt slått hardt ned på: militarisering av lokalsamfunnet, voldelige utkastelser, flerfoldige trusler mot aktivister, politisk motivert fengsling, og flere drap. Berta var ikke den første og dessverre ikke den siste.

TEKST: **MARIANNE GULLI**, DAGLIG LEDER I LAG, I PERMISJON FRA JOBBEN SOM PROGRAMRÅDGIVER I FOKUS

«JEG HAR ALLTID VISST AT DETTE KOM TIL Å BLI EN TØFF KAMP, MEN JEG VISSTE OGSÅ AT VI VILLE VINNE DEN, ELVEN FORTALTE MEG DET.»

(Berta Cáceres).

Hennes aktivisme og hennes kamp var ikke bare hennes, den var heller ikke bare lokal. Berta så alltid sin og deres kamp som en del av en større regional og internasjonal kamp. Dette gjorde at hun hadde allierte, "compañeros", langt utenfor Honduras, og på tvers av de fleste grenser.

BERTA CÁCERES

■ Miljøaktivist, urfolksleder og grunnlegger av Sammenslutningen for folkelige og urfolks-organisasjoner i Honduras (Consejo Cívico de Organizaciones Populares e Indígenas de Honduras – COPINH).

■ Hun vant The Goldman Environmental Prize i 2015 for en grasrotkampanje som lyktes i å press vannkraftverket Agua Zarca Dam ut av i elven Río Gualcarque.

■ 3. mars 2016 ble hun funnet drept i hjemmet sitt. Hun hadde vært truet på livet i flere år. Det var hennes aktivisme som førte til at hun ble myrdet.

■ Bevegelsen Justice for Berta krever at man etterforsker, rettsfølger og dømmer de ansvarlige.

■ Jord og naturressurser er to av de viktigste konfliktlinjene i Honduras. Konesjoner til vannkraft- og utvinningsindustrien har gått hardt ut over flere urfolks- og småbonde-samfunn.

■ Menneskerettighets-situasjonen i landet er prekær og har forverret seg de siste årene. Grove menneskerettighetsbrudd finner sted i nesten alle områder av samfunnslivet.

■ Honduras er et av landene verden det er farligst å være miljøaktivist og journalist i. Det er også et av verdens mest voldelige land.

Kilder: The Guardian, LAG, The Goldman Environmental Prize, Bertacaceres.org og AWID.

Drapet på Berta er forferdelig i seg selv, men kan ikke sees uavhengig av den målrettede og offensive angrepspolitikken som føres mot organisasjoner og folk i Honduras som forsvarer grunnleggende rettigheter, og lokalsamfunns, urfolks og småbønders rett til naturressurser. Konflikten, og drapet, er ett av mange eksempler på straffefriheten, den omfattende korrupsjonen og den tette koblingen mellom selskaper, politikere og militæret som herjer i Honduras.

«!BERTA NO SE MURIÓ, SE MULTIPLICÓ!» *

Amnesty International har kalt etterforskningen av drapet skandaløs. Lenge forsøkte de å legge skylden på COPINH. Det var først etter omfattende nasjonalt og internasjonalt press at kravet om å etterforske selskapet ble hørt.

Etterforskningen er underlagt totalt hemmelighold, ikke en gang familien får den informasjonen de har krav på. Det er kun gjennom media man har fått vite at personer fra den honduranske militære etterretnings-tjenesten så vel som lederen for vannkraftselskapet Agua Zarca er blant de mistenkte.

Det totale hemmeligholdet gjør at man vet lite om hvor langt de har kommet i å fastslå motivet for drapet. Frykten er at man kun vil holde gjerningsmennene ansvarlig, og at de ansvarlige – de som hadde interesser i å få henne fjernet, de som beordret og betalte drapet – forblir i straffefrihetens trygge favn.

Som COPINH sa det på ettårsdagen for drapet: "De som beskytter utvinningsindustriens interesser og baserer seg på pengemaktens falske rettferdighet, er like ansvarlige og medskyldige for drapet på vår kamerat Berta som de som trakk på avtrekkeren. (...) Den virkelige rettferdigheten vil komme hånd i hånd med en sosial omveltning i Honduras. Dette var Bertas kamp og som nå har blitt vår kamp"

Berta var også feminist, anti-kapitalist, anti-imperialist og anti-rasist. Hennes drivkraft var en tro på en annen verden, en verden der det er plass til mange

Demonstrasjon i Honduras for å kreve rettferdighet etter drapet på Berta Berta Cáceres. Datteren hennes Berta Zúñiga Cáceres til venstre. Foto: Daniel Cima / Flickr

«DET ER FÆLT Å SI DET, MEN VI ER HELDIGE SOM ER LIVE, OG VI ER I LIVE TAKKET VÆRE DEN INTERNASJONALE SOLIDARITETEN.» (Berta Cáceres).

ulike verdener, uten diskriminering, undertrykking, vold og maktovergrep. Hun trodde på folkelig deltakelse fra grasrota.

Hun var også kjent for sitt humør. Selv i de vanskeligste periodene klarte hun å myke opp situasjonen med en spøk og med latter. Men hun glemte aldri situasjonens alvor. Jesuittpresten og frigjøringssteologen Ismael Moreno, bedre kjent som Padre Melo, minnes et av de mange øyeblikkene de delte sammen. Under et besøk til Rio Blanco, når noen skulle ta et bilde av dem så hun på ham, lo og sa: "La oss se hvem av oss som går først".

Hun var en fryktløs person som sa for mange sannheter til for mange mektige mennesker. Eliten, regjeringen, private og transnasjonale selskaper. Derfor ble hun også drept. Hun var også en av drivkreftene i motstandskampen etter statskuppet, både da og senere så hørte man henne ofte si: "De er redde for oss – fordi vi er fryktløse".

«LA OSS ALLE VÅKNE OPP, TIDEN RENNER UT. VÅR BEVISSTHET VIL BLI ØDELAGT AV AT VI STÅR OG SER PÅ KAPITALISMENS, RASISMENS OG PATRIARKATETS ØDELEGGELSE.» (Berta Cáceres).

Hvis jeg skal bruke denne teksten til en oppfordring, vil jeg be oss alle huske på disse ordene, i dag som i går, og for all uoverskuelig fremtid. La oss være fryktløse i vår motstand mot kapitalismen, mot rasismen, og mot patriarkatet. La sinnet over drapet på Berta, og så alt for mange andre, være en katalysator, for å endelig få slutt på kapitalismen, rasismen, patriarkatet og ødeleggelsen, og for sammen å bygge denne verdenen der det er plass til mange ulike verdener, uten diskriminering, undertrykking, vold og maktovergrep. ■

*Berta er ikke død, hun er mangedoblet

Illustrasjonen av Berta Cáceres er laget til bevegelsen Justice for Berta.

We remember those who died last year

awid
women's
rights

The Association for Women's Rights in Development (AWID) is a global feminist organization, which among other things work for women's human rights. To remember and pay tribute to Female Human Rights Defenders who we have lost, the organization has published an online exhibit of feminists and Women Human Rights Defenders (WHRDs). We present some of the WHRDs who died last year, as a result of their activism.

Anabel Flores Salazar
2016 | Mexico

A journalist for the newspaper El Sol de Orizaba and much of what she covered related to local crime and police activities. In early February she was abducted in her home and murdered.

Helen Joanne "Jo" Cox
1974-2016 | United Kingdom

A British Labour Party politician who spoke out in favour of women's rights, diversity and the rights of refugees. She campaigned for Britain to remain in the EU. In June she was fatally shot and stabbed, with the perpetrator reportedly shouting "Britain first".

Alesha
2016 | Pakistan

A trans activist and a member of the Trans Action Alliance which defends trans rights and fights for their recognition. In May she was shot and died a few days later from the injuries she suffered.

Nelly Amaya
2016 | Colombia

A political activist and a social leader. A member of the Peasant Association of Catatumbo – Ascacat and the Movement of Victims of State Crimes. She was murdered by unidentified gunmen in January.

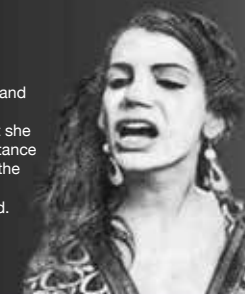
Leila Alaoui
1982-2016 | France / Morocco

A photographer who focused on cultural identity, refugees, migration, and in the last assignment on women's rights. While working on this assignment in Burkina Faso, Leila was shot in a terrorist attack in Ouagadougou and died short after from injuries.

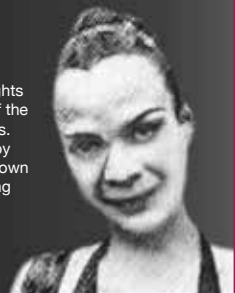
Hande Kader
2016 | Turkey

A trans activist, sex worker and advocate of LGBTQI rights. In the 2015 Gay Pride event she was at the forefront of resistance against police suppressing the march. In August she was brutally raped and murdered.

Paola Barraza
2016 | Honduras

A trans woman and LGBTQI rights activist and a board member of the organization Asociación Arcoiris. In January she was murdered by being shot three times by unknown assailants, after previously being attacked in August 2015.

Nilce de Souza Magalhães
2016 | Brazil

A human rights defender and one of the leaders of the Movement of People Affected by Dams and staunchly advocated for the rights of those affected by dam construction. She went missing in January, and her body was found in June.

Sagal Salad Osman
2016 | Somalia

A radio journalist for state-owned Radio Mogadishu and a university student. Many of her activities focused around youth empowerment January unidentified assailants shot and killed her.

Gloria Capitan
2016 | Philippines

An environmental activist and one of the leaders of Coal-Free Bataan Movement and the President of United Citizens of Lucanin Association in Bataan province. In July she was shot and killed by unidentified assailants after being receiving threats and facing intimidation since 2015.

Etter resolusjonen

Norge gikk i bresjen for FNs resolusjon om kvinnelige menneskerettighetsforkjempere. Dette gir den norske regjeringen et spesielt ansvar, mener tidligere statssekretær Laila Bokhari i Utenriksdepartementet.

Det var historisk at FN vedtok en resolusjon for kvinnelige menneskerettigheter i 2013. For første gang ble en resolusjon om kvinnelige menneskerettighetsforkjempere sin spesielle situasjon løftet frem. Norge koordinerte arbeidet og la etter hvert frem resolusjonen i FNs Generalforsamling. Og med resolusjonen ligger det et spesielt ansvar for Norge å følge den i norsk utenrikspolitikk, understreker tidligere statssekretær Laila Bokhari i Utenriksdepartementet.

– I alle multilaterale samtaler og settinger passer vi på at resolusjonen om kvinnelige menneskerettighetsforkjempere nevnes der det er naturlig og brukes slik at den fortsatt er aktuell. Likestillingsspørsmål generelt og menneskerettighetsspørsmål er under hardt press, og derfor blir det enda viktigere å få frem denne resolusjonen. Det handler om alt fra å vise til relevansen for den i multilaterale sammenhenger ved å forstå og respektere den til å støtte prosjekter på bakkenivå som har med menneskerettigheter å gjøre, sier Bokhari.

– **Hvordan mottas resolusjonen i ulike internasjonale fora i dag?**

– I likhet med andre resolusjoner vil jeg tro det er en kontinuerlig diskusjon for at resolusjonen skal respekteres. En resolusjon kan ikke være som en handlingsplan og et papir som settes i hylla. Den må tolkes og tas videre på ulike nivåer. Jeg gjør det i mine samtaler med mine kolleger. Dessuten er det norske sivilsamfunnet viktige aktører i dialog med sine søsteraktører. Dette gjelder ikke minst på SRHR-biten, der de støtter hverandre og bruker hverandre og hverandres erfaringer.

Krevende forhandlinger

Ifølge Utenriksdepartementet var det krevende forhandlinger om denne resolusjonen i FN, og den ble motarbeidet fra flere land. Til slutt samlet alle landene seg bak den og vedtok den enstemmig. Resolusjonen gir et omfattende internasjonalt rammeverk som kan brukes over tid. Både politisk ledelse og embetsverket i Utenriksdepartementet understreker at dette ikke er en perfekt resolusjon, blant annet er den ikke så spesifikk på sensitive områder som seksuelle og reproduktive rettigheter og helse (SRHR) og lesbiske, homofile, bifile, trans- og interkjønnpersoner (LHBTI).

– På mange måter er det de kvinnelige menneskerettighetsforkjempere som er de mest utsatte på menneskerettighetsområdet, sier tidligere statssekretær Laila Bokhari. Foto: Eldrid Oftestad

– **Går det den rette veien eller er det langt igjen til resolusjonen blir tatt på alvor og fulgt i alle land?**

– Vi ser tilbakefall når det gjelder flere resolusjoner, også med denne. Noen kamper man trodde var ferdig kjempet, kommer tilbake. Man har kommet videre og noe er skjedd på likestillings- og rettighetsområdet, blant annet ser vi det i de årlige møtene i Kvinnekommisjonen. Der slipper vi noen omkamper, selv om det er utfordrende å få til enighet.

– **Hvordan kan vi merke at kvinnelige menneskerettighetsforkjempere er en viktig del av norsk utenrikspolitikk?**

– Idet at Norge sto i bresjen for denne resolusjonen, er den en viktig del av utenrikspolitikken. På mange måter er det de kvinnelige menneskerettighetsforkjempere som er de mest utsatte på menneskerettighetsområdet, og derfor er det viktig i norsk utenrikspolitikk å støtte opp om de som står i stormen og leser situasjonen på bakken.

Nedleggelsen av ambassaden i Guatemala

Den tidligere statssekretæren påpeker videre at enkelte kvinneorganisasjoner ikke nødvendigvis definerer seg som menneskerettighetsorganisasjoner, selv om de jobber med dette. Og for dem er kanskje ikke resolusjonen noe de forholder seg til.

– Norge skiller seg ut fordi vi har så stor andel av budsjettet som går til sivil samfunn. Det er grunnsteinen i menneskerettighetsforsvaret, og gjennom ambassadene rundt omkring i verden støtter vi aktivister som opplever press.

– **Hvordan tenker dere om bekymringene fra de som jobber med menneskerettigheter i Guatemala etter at den norske ambassaden i landet ble lagt ned i fjor?**

– Det at vi har lagt ned ambassaden i Guatemala betyr ikke at vi har lagt ned alt arbeidet i Latin-Amerika. Arbeidet i Guatemala følges nå opp og støttes fra ambassaden i Mexico by. Jeg hører bekymringene, og vi tar dem til oss. Rigoberta Menchú var tidligere i høst på besøk i Norge, og med henne og andre i Guatemala har vi hatt en dialog over flere år. Og nå viderefører vi Maya-programmet som dekker mange forskjellige områder.

– **Men avstanden til en norsk ambassade er blitt lenger?**

– Klart det. Men den tette oppfølgingen fortsetter vi fra Mexico. Vi kan ikke ha ambassade på alle steder, men jeg vil absolutt si at et land som Guatemala følger vi ganske tett gjennom ulike programmer.

– **Innenfor næringslivet blant annet i Latin-Amerika hører vi om brudd på kvinners menneskerettigheter. Hva gjøres fra deres side for å passe på at det ikke skjer?**

– I alt arbeid vi gjør fra Utenriksdepartementets side er menneskerettighetsdialogen viktig, og det gjelder også næringslivssamarbeid.

– **Hva vil Norge gjøre for å støtte organisasjoner som jobber på SRHR-feltet etter at Donald Trump kuttet**

støtten fra USA?

– Jeg pleier alltid å si at Trump-kuttet var det som satte SRHR på agendaen for mange. Vi vet at SRHR har vært sensitivt i mange land hvor vi jobber. Flere land har slitt med disse problemstillingene lenge. Vi gikk tidlig ut og sa at vi øker støtten til SRHR-spørsmålet, til UNFPA (FNs befolkningsfond. Red. anm.). I møte med flere sivilsamfunnsaktører fra Norge og andre land har jeg sagt at de må gi beskjed om hvor de kjenner det trykker og hvilke konsekvenser dette kuttet får. Og ved siden av å øke den finansielle støtten til SRHR-feltet, nevner vi også de politiske utfordringene dette har i ulike settinger. Det mener jeg vi har gjort, og jeg vil påstå at Norge er en av de største aktørene på dette feltet.

TEKST: ELDRID OFTESTAD,
REDAKTØR IFOKUS

« JEG TENKER AT VI SER FREMSKRITT, AT TEMAER VI IKKE KUNNE TA OPP I DET HELE TATT, GÅR FINT AN Å SNAKKE OM NÅ. »

Spille hverandre gode

– **Hvor mye betyr sivil samfunn i Norge eller menneskerettighetsorganisasjoner i Norge i arbeidet for kvinnelige menneskerettighetsforkjempere?**

– Det betyr kjempemye. Disse organisasjonene har en kontaktflate som er enorm og imponerende for oss og gir oss kunnskap og innspill på hvordan vi kan forme politikken. Men de er også viktige for å høre om hvordan situasjonen er på bakken og hvordan man kan jobbe videre og konstruktiv med disse spørsmålene. Vi har ulike roller, men vi kan også spille hverandre gode.

– **Er det lettere å snakke om mannlige menneskerettighetsforkjempere enn kvinnelige menneskerettighetsforkjempere i internasjonale sammenhenger?**

– Ja, og det er grunnen til at man fikk en resolusjon om kvinnelige menneskerettighetsforkjempere. Men det er fortsatt et vanskelig og betent tema, og det er de som ennå spør om hvorfor man har en egen resolusjon som går på kvinnelige menneskerettighetsforkjempere.

– Vanskeligere for noen

– **Går verden fremover for kvinnelige menneskerettighetsforkjempere?**

– Det er et svært spørsmål. På mange måter diskuteres spørsmålene mer enn noensinne. Likevel ser vi at situasjonen er blitt vanskeligere for mange. Det gjør at man må jobbe med dette bredt og på mange nivåer. Jeg tenker at vi ser fremskritt, at temaer vi ikke kunne ta opp i det hele tatt, går fint an å snakke om nå. Vi må ikke glemme de kampene som er blitt kjempet, men vi fortsetter å ta opp disse spørsmålene i ulike arenaer. Dette viser behovet for og viktigheten av å ha denne resolusjonen, den tar inn over seg mange spørsmål som går utover det en tradisjonell menneskerettighetsforkjemper jobber med, sier tidligere statssekretær Laila Bokhari. □

Gjør Norge nok?

Gjør Norge nok?

Adele Matheson Mestad

Adele Matheson Mestad, nestleder ved Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter:

– Norge har sittet i førersetet i forhandlingene i FN om menneskerettighetsforkjempere, og fremmer regelmessig initiativ for å styrke deres beskyttelse. Det er bra. Høsten 2013 fremmet Norge i samråd med et engasjert sivilt samfunn en ny resolusjon med vekt på situasjonen til kvinnelige menneskerettighetsforkjempere i FNs generalforsamling. Det viktige med denne resolusjonen var nettopp anerkjennelsen av de spesielle utfordringene kvinnelige menneskerettighetsforkjempere står

overfor, og styrke mekanismene for å beskytte dem. Dette er et skritt i riktig retning. Det er likevel dessverre et stort gap mellom det FNs medlemsland har sluttet seg til og hvordan virkeligheten fortoner seg for kvinnelige menneskerettighetsforkjempere i mange deler av verden.

Norge er medlem av FNs kvinnekommisjon i perioden 2016-2020. Der sitter også land som Iran, Bahrain, Egypt og Eritrea, som ikke akkurat er kjent for å fremme kvinners rettigheter. Dette er derfor en god arena til å jobbe aktivt for å styrke kvinners rettigheter globalt. Norge bør også fortsette å bruke sin pådriverrolle internasjonalt for å styrke rettighetene til kvinnelige menneskerettighetsforkjempere.

Patricia Kaatee

Patricia Kaatee, politisk rådgiver i Amnesty International Norge:

– Norge er et foregangsland når det gjelder å kjempe for internasjonale resolusjoner i FNs menneskerettighetsråd og har gjort en uvurderlig innsats for å få plass en resolusjon for økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter og en egen resolusjon for kvinnelige menneskerettighetsforkjempere. Det skal den norske regjeringen ha ros og ære for. Her ligger mange gode standarder i teksten som understreker at kvinnelige menneskerettighetsforkjempere er mer sårbare og utsatte for seksuell vold, og ofte mottar de trusler mot seg selv og familien sin.

Den norske regjeringen har også laget to sett retningslinjer for arbeid med LHBTI og menneskerettigheter. Dette er også gode standarder. Men vi etterlyser en større klarhet i hvordan de norske myndighetene følger opp standardene som settes. Vi har problemer med selv å få klarhet i hva den norske regjeringen gjør for å følge denne resolusjonen. Det ser vi for eksempel når vi samarbeider med norske ambassader. Vi samarbeider godt med enkelte av dem, som for eksempel ambassaden i Moskva. Der jobber vi tett med ambassaden i rettsaksobservasjoner, og særlig når det er kvinner som skal i retten for sitt arbeid. I disse rettsakene savner vi en type oversikt eller rapportering som viser hva som gjøres fra norske myndigheters side.

Inna Sangadzhieva

Inna Sangadzhieva, seniorrådgiver i Den Norske Helsingforskomité:

– Selv om Norge gjør mye bra for kvinnelige menneskerettighetsforkjempere, må det gjøres mer. Vi spør ofte myndighetene om å bidra mer. Svaret vi får er at Norge er et lite land og ikke har så stor makt som større land. Men Norge har makt og har mulighet til å ta mer ansvar for å fremme menneskerettigheter.

Jeg savner en uredde og prinsippfast holdning i menneskerettighetsspørsmål – i motsetning til pragmatiske som dominerer i dag. Norge kan gjøre og bør gjøre mer, ikke minst ved å støtte sivile samfunn som opererer i korrupte og autoritære regimer. Eller i den pågående rettssaken om den russiske journalisten Anna Politkovskaja, som ble drept i 2006. Det er en manglende støtte overfor den typen kvinner som henne som bruker sin penn for å kritisere samfunnet.

Kvinneres nøkkelrolle i menneskerettighetsarbeidet i Øst-Europa

Den Norske Helsingforskomité hedrer 12 kvinnelige menneskerettighetsforkjempere fra Øst-Europa i sitt jubileum. – Kvinnene spiller en viktig rolle i moderniseringen, sier seniorrådgiver Inna Sangadzhieva.

I november i år feirer Den Norske Helsingforskomité (NHC) sitt 40-års jubileum. Siden 70-tallet har komiteen bistått forfulgte aktivister i Øst-Europa og dokumentert brudd på menneskerettigheter. Dessuten har komiteen hatt undervisning i menneskerettighetsspørsmål over hele Europa.

I forbindelse med jubileet har Den norske Helsingforskomité satt sammen en liste med 14 menneskerettighetsforkjempere som komiteen ønsker å profilere og løfte frem. 12 av de 14 aktivistene er kvinner. I tillegg deler NHC ut årets Sakharovpris til to kvinner på listen, Elena Milashina og Olga Sadovskaja. Milashina er journalist i den uavhengige avisen Novaja Gazeta i Russland og Sadovskaja sitter i ledelsen i Committee Against Torture.

– De fleste av kvinnene vi jobber med har hatt tradisjonelle roller i tradisjonelle stater. Samtidig foregår det en modernisering av samfunnet, som vi blant annet ser gjennom sosiale medier. Vi ser at flere og flere

kvinner står frem og kjemper for sine rettigheter. De begynner å ta sin rettmessige plass i politikken og står opp for ytringsfriheten. Vi samarbeider tett med mange sterke og modige kvinner i Europa og Sentral-Asia, forteller Inna Sangadzhieva, seniorrådgiver i NHC.

Avslører korrupsjon i familiedynasti

En av kvinnene på listen er Khadija Ismayilova som har avslørt korrupsjon i familiedynastiet som har makten i Aserbajdsjan. I 2015 ble hun arrestert og dømt til sju og et halvt års fengsel. Hun er nå løslatt på prøve, men får ikke lov til å forlate landet.

– I mange av disse landene er det liten tillit til myndighetene, bortsett fra familien, fungerer ikke samfunnsinstitusjonene. Kvinner som Khadija står frem og snakker om korrupsjon og andre kritikkverdige forhold, og de er veldig ofte alene.

TEKST: ELDRID OFTESTAD,
REDAKTØR IFOKUS

Elena Milasjina (t.v.) og Olga Sadovskaja fra

Russland er årets vinnere av den internasjonale utmerkelsen Sakharovprisen, som Europaparlamentet deler ut hvert år.

Foto: Lene Christensen Amnesty International og Michael Solunin

Sangadzhieva opplever at stadig flere kvinner i Øst-Europa deltar i menneskerettighetsarbeid.

– Det er fortsatt flest menn som står frem og som blir drept. Men det som skjer er at stadig flere kvinner engasjerer seg mot urettferdighet. Det har styrket kampen for menneskerettighetene.

– Vi opplever at flere og flere kvinner begynner å ta sin rettmessige plass i politikken og står opp for ytringsfriheten, forteller Inna Sangadzhieva, seniorrådgiver i Den Norske Helsingforskomité. Foto: NHC

Kvinnene løsriver seg fra de tradisjonelle rollene de har hatt i flere hundre år. De blir politisk aktive og spiller nå en nøkkelrolle i utviklingen av sivilsamfunn i Øst-Europa. Kvinner er aktive samfunnsbyggere og sier ifra om korrupsjon og totalitær maktbruk, sier seniorrådgiveren som selv er fra Russland.

Advarsel mot Putin

Hun trekker også frem Anna Politkovskaya, som er en annen av de 14 aktivistene på jubileumslisten. Den russiske journalisten ble drept fordi hun skrev og snakket om krigen i Tsjetsjenia i den russiske avisen Novaja Gazeta.

– Jeg traff henne flere ganger og opplevde at hun var en uredde kvinne som snakket på konferanser mot EU-delegater. Hun brukte et direkte språk, i motsetning til diplomater. Putin kom til makten for omtrent 18 år siden. Da sa Anna at hvis ikke han stoppes nå vil det føre til krig i Europa. Unge journalister ble inspirert av henne og ble aktivister på grunn av henne.

I 1977 ble en komité etablert for å støtte øst-europeiske demokratiforkjempere med utgangspunktet i Helsingforserklæringen fra 1975. Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa hadde konferanse i Helsingfors i Finland og inngikk en avtale om menneskerettigheter, pressefrihet, miljø og avståelse fra bruk av vold ved konfliktløsning. Komiteen møtte Andrej Sakharov og Moskvas Helsingforskomité, og det ble starten på et omfattende samarbeid med den russiske menneskerettighetsbevegelsen. □

JUBILEUMSLISTE MED FLEST KVINNER

Ljudmilla Alekseyeva fra Russland
Medlem i verdens første Helsingforskomité, som ble etablert i 1976 i Moskva.

Václav Havel fra Tsjekkoslovakia
Dramatiker, opposisjonsleder, politisk fange og Tsjekias første president.

Sonia Biserko fra Serbia
Krigsmotstander og talskvinne for at Serbia skal ta ansvar for ugjerningene som ble begått under president Slobodan Milošević på 90-tallet.

Anna Politkovskaya fra Russland
Journalist som rapporterte om krigen i Tsjetsjenia for den uavhengige russiske avisen Novaja Gazeta. Ble drept utenfor sitt hjem i Moskva i 2006.

Svetlana Gannushkina fra Russland
En av grunnleggerne av Menneskerettighetscenteret Memorial og leder for Borgerhjelpscomiteen som bistår internt fordrevne og flyktninger i Russland.

Natalia Estemirova fra Russland
Ledet den russiske menneskerettighetsgruppen Memorials kontor i Tsjetsjenia. Ble drept sommeren 2009.

Vitalij Ponomarev fra Russland
Han er en bauta i det sentralasiatiske menneskerettighetsmiljøet og har rapportert om menneskerettighetsbrudd i Usbekistan, Turkmenistan og andre land i regionen.

Zhanna Litvina fra Hviterussland
Uavhengig journalist som i flere tiår har avdekket maktmisbruk i Hviterussland.

Oleksandra Matvichuk fra Ukraina
Leder organisasjonen Center for Civil Liberties i Kiev som kjemper for å styrke menneskerettighetene i Ukraina etter revolusjonen i 2014.

Khadija Ismailova fra Aserbajdsjan
Undersøkende journalist og regimekritiker som har avslørt korrupsjon i familiedynastiet som har makten i Aserbajdsjan.

Márta Pardavi fra Ungarn
Leder Den Ungarske Helsingforskomité og står opp mot staten på vegne av minoriteter, flyktninger, innsatte i fengsel og andre svake grupper.

Valentina Likhoshva fra Russland
Jobber for rettighetene til lesbiske, homofile, bifile, trans- og interkjønns personer (LHBTI).

Elena Milashina fra Russland
Journalist i Novaja Gazeta som blant annet avslører overgrep i Tsjetsjenia.

Olga Sadovskaja fra Russland
Visedirektor for en av Russlands mest effektive menneskerettighetsorganisasjoner, Komiteen mot tortur.

Mother activists risking it all

Women human rights defenders risk everything for the greater good. That's why they are also often accused of being badmothers.

Malalai keeps staring at her phone. On the screen, a picture of a four-year old boy with a hint of a smile and deep, sharp eyes, looking straight into the camera.

“It has been almost one year since I last saw him”, she says. “But I don’t have any other choice: it’s safer if he stays with my parents. I can’t put my son’s life in danger”. Malalai Joya is an Afghan human rights defender who has been fearlessly speaking out against corruption, human rights abuses and war crimes in her country. Under the Taliban, she run underground schools for girls. Today, she continues struggling for women’s rights and the right to education. She is also a fierce critic of the NATO occupation and the current government. In 2005 Malalai was elected in the Wolesi Jirga (National Assembly), but she was dismissed in early 2007 after publicly denouncing the presence of warlords, drug lords and criminals in the Parliament.

Seven Assassination Attempts

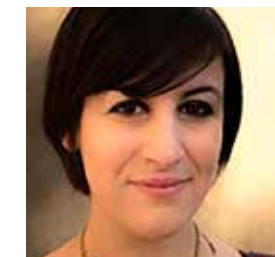
Opposing powerful warlords and their allies is a dangerous job in Afghanistan: Malalai has suffered seven assassination attempts, and countless attacks and death threats. To survive, she is always escorted by a bodyguard and she continuously relocate from one safehouse to another: there is no place she can call “home”, no place where she can feel out of danger.

“In any war women are the first target, especially those who are most progressive, those who speak out. Women activists are attacked, jailed, threatened, raped, even killed. If you are an activist, there are different sacrifices you have to do, and one of these is that you can’t expect a safe life, and you can’t guarantee safety to your family either. And if you are a mother, the risks are even higher”, says Malalai.

For fear of being followed and surveilled, the human rights defender can’t visit her son - who lives in another province - as much as she would like. When the Internet connection works well, they Skype. But most of the time,

her son’s picture on the phone is the only thing she is left with.

“Women activists are accused of being bad mothers, but we do these sacrifices for a good cause, we are even ready to risk our own life for this”, says Malalai. “And of course this is emotionally difficult for me, but I can’t

TEXT: LORENA COTZA,
FREELANCE JOURNALIST

Ana Mirian is an indigenous and environmental right defender from Honduras. She is an activist for her children. Photo: Front Line Defenders

«IT IS DIFFICULT TO CONTINUE OUR STRUGGLE WHILE TAKING CARE OF OUR CHILDREN, SO WE HAVE TO HELP EACH OTHER»

compare my sacrifices and the challenges I have to face with the pain and sorrow of many other Afghan women. It is a small sacrifice for a good cause”.

Attacks From Their Own Communities

Malalai's story is not unique. Women human rights defenders (WHRDs) across the world experience the same threats as their male counterparts but also gender-specific risks, including online harassment, misogynist insults, sexual violence, and stigma. If they are mothers, the risks increase. All too often, WHRDs' sons and daughters become a primary target, because whoever wants to stop their activism knows that a mother will tend to worry more about her children's safety, rather than her own.

Sometimes the activist are attacked even by persons in their own communities and families, and patriarchal

It has been almost one year since the Afghan human rights defender Malalai Joya last saw her four years old son. Photo: CISDA

attitudes can also be present within their organisations or social movements. WHRDs, and especially those who are mothers, challenge the traditional values and gender norms of patriarchal societies: they refuse to be confined to their homes, they defy the idea that the only role that a woman can play is taking care of her family. In many countries, this is considered unacceptable and women who continue their activism after having children are accused of being bad, irresponsible mothers.

Arrested With Her Baby

On 14 March 2016, Bahraini human rights defender Zainab Al-Khwaja was arrested from her house and taken to Isa Town Women's Prison, together with her 15 months old baby. She was sentenced to over three years imprisonment on several charges, including "destroying public property" after tearing up a picture of the King of Bahrain - twice. The symbolic act of rebellion was in protest against the regime's crackdown on peaceful protesters and human rights defenders.

Zainab, whose father Abdulhadi Al-Khawaja is also an imprisoned human rights defender, has been calling for democracy in Bahrain, the release of political prisoners, and for the respect of human rights, as well as regularly reporting on abuses and poor prison conditions. Because of this, she has often been jailed and attacked. In 2016, she remained in detention for over two months, until judicial authorities in Manama ordered to suspend the sentence against her.

While Zainab was imprisoned with her son, people were attacking her on social media for not being a good mother. Rather than criticising the Bahraini government, who had decided to put the baby in jail just to silence his mother's voice, many were criticising Zainab for not staying silent and for not stopping her activism after becoming a mother. They thought it was Zainab's fault that her child was spending two months in prison.

This type of opinions are rarely heard when male activists who happens to also be fathers ends up in prison. They might be accused of being a terrorists or dangerous criminals, but never "bad, irresponsible fathers".

Psychological Attacks Are Worse

Mexican WHRD Yolanda Barranco Hernández, wife of imprisoned human rights defender (HRD) Damian Gallardo, says that "psychological attacks" sometimes can be even worse than physical violence. During the protests and demonstrations, often the most painful thing is not being pepper-sprayed or hit with water cannons by the police, but rather receiving misogynist and racist insults.

"Indigenous women are told they should only stay home and take care of the children, that they shouldn't go out and join a protest. I am using nice words to describe this, because I don't want to repeat the bad ones they use against us. When they see us in the streets, they even say

we are there because we haven't better things to do, or if they notice we have put make-up on they say we are there only to find a man", says Yolanda, who defends indigenous rights and education rights in the state of Oaxaca.

To resist psychological and physical attacks, solidarity networks and mutual support among WHRDs are crucial: "It is difficult to continue our struggle while taking care of our children, so we have to help each other. We look after each other's children, we emotionally support each other. If we struggle together we remain strong", says Yovico, another WHRD from Oaxaca.

For WHRDs, growing up in a patriarchal society and challenging these, can be extremely difficult: "These values are internalised", says Honduran WHRD Gilda Rivera, psychologist and founder of the NGO Centro de los Derechos de Mujeres de Honduras. "When I decided to become a mother, I couldn't completely shake off the feeling of guiltiness. It was hard to find a balance between my commitments as an activist and the time dedicated to my child, it was hard to be forced to stay away from him. And even if he is older now, I keep asking myself: what could I have done better?"

Women Chapter

Supriti Dhar is a journalist and human rights defender from Bangladesh. She is the founder and editor of a very popular website, called Women Chapter, created to let women speak out about the changes they want to see in society, give their opinions on political affairs, and share their experiences.

Because of her articles criticising the rise of religious extremism, Supriti is under severe threat both from fundamentalist groups and the government: "In the back of my mind I always have this feeling that I am being watched. I feel a shiver in my spine when I climb up the dark staircase of my home every night", she says.

Supriti's family has also been targeted: "My son had to leave his studies because he was attacked twice in school, when he was 17", she says. "Since then, he has refused to go back, I wanted him to go to college but he is too scared. We could relocate and move to another place, but the fundamentalists who threaten me will always know where I am".

Convincing her family that, despite the risks she can't stop being an activist, is a challenging task for Supriti: "Every day my daughter asks me to stop my writing. Sometimes after receiving death threats I don't write for a couple of days, but then I immediately feel guilty. I feel responsible towards my people and my country, I feel proud of my job, I have to keep resisting".

Energy, Commitment and Courage

Despite the immense risks and challenges, motherhood can also bring further energy, commitment and courage to activism. When asked about what keeps her going,

Supriti Dhar is an human rights defender from Bangladesh who experiences that her family has also being targeted. Photo: Front Line Defenders

Honduran HRD Ana Mirian Romero doesn't have any doubt: "I became a human rights defender to build a better future for my children. I want them to breath clean air and to live in a clean environment. We have to make sure the future generations can enjoy the nature as our grandparents did".

Ana Mirian is an indigenous and environmental right defender, who has been fighting since 2010 for the recognition of the ancestral lands of indigenous Lenca communities and against the construction of a mega hydroelectric project, which could limit their access to water. Ana Mirian and her family have been the target of serious and repeated attacks by the police, the military and armed civilians.

In January 2016, while she was away with her family, unknown attackers burned down her home and destroyed all the crops in her garden. Three months earlier, a contingent of 30 officers raided her home in the middle of the night, using excessive force and without displaying a warrant. The police officers beat Ana Mirian, who was 24 weeks pregnant at that time. She was then taken to the hospital in serious health conditions and facing a possible abortion as a result of the attack. Because of repeated harassment, her children have been forced to leave school.

"Sometimes I fear for me and my family", says Ana Mirian. "But we cannot stop. We have to defend the water, the trees, the land. We have to do it for our future, we have to do it for our children". □

When Supriti Dhar began receiving death threats from Islamic extremists in 2013, some of the people she turned to for support told her to stop her activism. Photo: Front Line Defenders

Women Human Rights Defenders hear more often phrases like “but what about your children?” than their male colleagues.

When women's rights activist Supriti Dhar began receiving death threats from Islamic extremists in 2013, some of the people she turned to for support told her to stop her activism. Supriti is an acclaimed Bangladeshi journalist, feminist blogger, and founder of the all-women writing outlet Women Chapter. She has received death threats via social media almost every week for the past four years. When the spate of activist killings in Bangladesh became more frequent in 2014 and 2015, Supriti stopped writing about certain women's rights topics, (including women's sexuality and Islamic fundamentalism in Bangladesh), censoring herself in an attempt to mitigate the threats she and her family received.

In an interview last year, Supriti told me that she and her female colleagues, particularly those with children, are reluctant to report threats to the police and other colleagues because of the stigma associated with women activists “endangering” their children as a result of their work.

“A lot of our women bloggers were threatened when the killings started, even though most of the public violence and killings are against men,” explains Supriti.

“Some women bloggers left the country. Weekly, someone messages that they will harm me or my family. I worry about my son. Some of the women receive threats saying ‘We know where your son goes to school, how he walks home.’ When I started receiving death threats, the

people I told said to me, ‘But you are a mother of two children! Don't write these things; don't go against the fundamentalists and extremists. Just stop writing, or maybe your children will be hurt because of you.’ People act like I am the villain, instead of the extremists threatening to hurt us.”

« WHEN WHRDS DARE TO PERSEVERE DESPITE THESE RISKS, THE DEMONIZATION OF THEIR INTERSECTIONAL IDENTITIES AS ACTIVIST AND MOTHER MUST END. »

Children are targeted

Front Line Defenders works on security and protection for human rights defenders (HRDs) around the world. Women human rights defenders (WHRDs) routinely tell us that one of the most difficult and dangerous aspects of their work is the toll it takes on their families. Often, HRDs children are targeted and threatened in an attempt to stop their parents work, and the societal stigma around “endangering” one's children is frequent topic of discussion in WHRD circles.

Over the past few years, Front Line Defenders has documented dozens of direct threats to the children of peaceful activists. An Indian HRD received repeated phone calls threatening his daughter – the caller proved the family was under surveillance by describing in detail what the activist's daughter was wearing that day. A Chinese HRD's daughter was abducted from school and not allowed to return. When other HRDs amassed to escort the girl into school, the Chinese authorities charge the father with “assembling a crowd to disrupt public order” – he is now in prison. A Colombian WHRD was forced to return to her province after relocating due to death threats, because her son was abducted and questioned over her whereabouts.

Threats against HRDs' children are not unique to women activists, but local and international criticism levied against parents who put their lives on the line to defend human rights is particularly harsh for women. Women human rights defenders are publicly and privately stigmatized with phrases like “but what about your children?” more often than their male colleagues, according to conversations with HRDs around the world.

Mothers are criticized

Some WHRDs report being accused of “abandoning” their children when they leave home to organize, lead,

or march in peaceful protests demanding human rights their country. One husband-wife activist pair from Mexico told Front Line Defenders that while they share responsibility for raising their four children, only the wife ever receives criticism when the duo leaves home to investigate human rights violations.

The harsh criticism levied against WHRDs who are mothers adds yet another layer to the systems of violence and persecution that disproportionately affect female activists. Already the subject of hypersexualized defamation campaigns, harassment, attacks, and slander, women who are attacked based on their “failure” as a mother – as one WHRD from Egypt explained – are forced into a false dichotomy of choice between activism and parenthood.

This demonization of WHRDs with children also affects their ability to seek and access protection mechanisms locally and abroad. A colleague who works on the Front Line Defenders Protection Grants program for HRDs explained that, although in general we receive more applications to relocate from male HRDs, “women defenders are far more likely to request that their children accompany them if they need to leave, or to turn down the support if they would have to leave without their families.”

Threats against HRDs' children are not unique to women activists, but local and international criticism levied against parents who put their lives on the line to defend human rights is particularly harsh for women. Women human rights defenders are publicly and privately stigmatized with phrases like “but what about your children?” more often than their male colleagues, according to conversations with HRDs around the world.

Daring to persevere

Recently, a Congolese WHRD and lawyer received multiple threats of sexual violence demanding that she cease her work on gender-based violence cases. Colleagues and international contacts urged her to relocate. Despite having access to relocation funds, she refused to apply due to the stress that moving would put on her children. In a similar case, a Bahraini woman told me she wouldn't consider applying for support despite credible threats of imprisonment because raising up her case might bring more criticism of her as a mother.

Recognizing the unique risks and threats WHRDs face in their work is critical to ensuring they are able to continue their peaceful work. When WHRDs dare to persevere despite these risks, the demonization of their intersectional identities as activist and mother must end. Criticism belongs on governments, non-state actors, and corporations perpetrating human rights violations, not on the women risking their lives to investigate and fight against them. ■

TEXT: ERIN KILBRIDE,
MEDIA COORDINATOR AT
FRONT LINE DEFENDERS

FRONT LINE DEFENDERS

■ The organization Front Line Defenders was founded in Dublin in 2001 with the specific aim of protecting human rights defenders at risk (HRDs), people who work, non-violently, for any or all of the rights enshrined in the Universal Declaration of Human Rights (UDHR).

■ Front Line Defenders provides rapid and practical support to human rights defenders at risk. In emergency situations Front Line Defenders can facilitate temporary relocation of human rights defenders.

■ Erin Kilbride is the Media Coordinator at Front Line Defenders. She has conducted research with activists at risk across the Middle East and South East Asia, and reported for outlets including Huffington Post, Al Jazeera, Think Progress, Middle East Eye and New Internationalist. Prior to joining Front Line Defenders, she worked as a journalist in Bahrain and as Gulf States & Yemen Editor at Muflih.org.

Source: Frontlinedefenders.org

Ending the Stigmatization of Activist Moms

Feminister tar ordet i Mali

Mali er et konservativt islamsk land med islamistisk trussel fra Al-Qaida. Det kreves mot for å kjempe for kvinners rettigheter. Noen har det.

TEKST OG FOTO:
GURI WIGGEN,
FRILANSJOURNALIST

Det finnes kvinner i det vestafrikanske landet Mali som uttrykker sine meninger offentlig. De «banner ikke i moskeen», men uttrykker seg på sosiale medier, på radio og TV. Å være feminist i et konservativt islamsk land, hvor den islamistiske trusselen er reell, krever mot. Ikke bare bryter disse kvinnene med det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret, men også med vestlige stereotypiske forestillinger om den håpløst undertrykte muslimske kvinnen. Møt tre modige maliske kvinner i hovedstaden Bamako:

Smykkkunstneren som gjerne tar ordet

Smykkkunstner Assetou Gologo (49) har kallenavnet «Tetou» vil ikke kalle seg feminist, men andre gjør det. Hun beskriver seg som en «stolt afrikansk kvinne.» Hun har en voksen datter fra første ekteskap, men bor alene i eget hus. Hun er en aktivist med en tydelig stemme.

– Å snakke om kvinners situasjon i Mali er å snakke om forskjellige typer kvinner. På den ene siden er det den tradisjonelle, islamske og religiøse kvinnen. På den andre siden er det de kvinnene som lever på europeisk vis. Den maliske kvinnen kan faktisk realisere seg selv, det er jeg selv et bevis på. Jeg er uavhengig og lever som jeg vil. I min familie velger hver og én sin egen partner, forklarer Tetou, mens hun viser fram det store smykket hun jobber med.

– Min bestefar var en islamsk leder. Jeg vokste opp med å se ham undervise barn i arabisk. Han tvang meg aldri til å be. Min mor var god i Koran-lesing, og det var hennes lidenskap. Min far kom fra fransk skole og hadde et åpent sinn. Som skribent og doktor var han opptatt av toleranse. Jeg ble selv oppdratt hos en tante i Senegal, hvor vi levde som europeere. Vi leste mye, og jeg tok

alltid ordet da jeg var yngre og fikk si hva jeg ville. Far lot meg snakke.

Med andre ord fikk Tetou frihet til å velge. I voksen alder forsøkte hun å bli en del av det religiøse samfunnet rastafaribevegelsen i Mali, men fant ut at hun ikke passet inn. Nå er hun komfortabel med å si hun er åndelig, men presiserer at hun ikke er religiøs.

Smykkkunstneren har to mannlige ansatte som sitter stille, lytter og trer perler, mens hun snakker.

– Jeg jobber med menn, og mine beste venner er menn. De er mer naturlige og forstår oss kvinner bedre når vi bare er venner. I parforhold vil de derimot prøve å dominere og beseire kvinnen, de vil at vi skal bli avhengige av dem. I vårt samfunn, og ifølge islam, skal vi være alt for mannen: deres kone, mor, venn, søster og elskerinne. Men om kvelden gir kvinner i Mali råd til mannen, og de finner løsninger sammen.

Hun er kritisk til religionens innflytelse i Mali og opplever at landet i de siste årene er inne i en negativ trend.

– Det folk ikke tenker på er at det var islam som tillot slaveriet i Afrika, og senere kom kristendommen og tok over slaveriet. Mali var annerledes på 70- og 80-tallet. Da hadde vi det bedre. Folk er nå blitt mer intolerante. De rike bygger sine egne moskeer for å vise sin gudfryktighet og makt. Her er det status å ha en sort flekk i pannen, som man får av å be ofte.

Tetou har lagt merke til hvordan folk innordner seg og gjør nytte av religiøse forbindelser.

– Sosiale nettverk som er relatert til islam er viktig for forretningsforbindelser. Dersom du vil lykkes med det du holder på med, er det lurt å be i moskeen. Kvinner som ikke innordner religionen kan lett bli utestengt fra deltakelse i samfunnet.

Tetou er aktiv på Facebook. Der skriver hun sine meninger, og både unge menn og kvinner følger henne.

– Jeg får gode tilbakemeldinger. Jeg har ikke noen tilknytning til islam og tør derfor si hva jeg mener. Islam har for stor innflytelse over menneskers liv. Etter at jeg har vært på TV, oppsøker kvinner meg. Yngre kvinner vil være som meg. Menn vil dominere meg fordi de ikke forstår meg. Jeg ønsker å inspirere kvinner til å være seg selv og stole på seg selv, forteller hun.

På TV er det ifølge Tetou mange islamske TV-show,

der standpunktene betraktes og analyseres med religiøse øyne.

– Det er noe jeg oppfatter som kolonialisme fra de arabiske landene. Det er mange i Mali som vil at landet skal bli en islamistisk republikk. Det handler om noe annet enn tro, det handler om makt og penger. Jihad er tydelig, det er en religionskrig hvor de dreper i Allahs navn. Det gjør alle ulykkelige. Hvis Afrika overlever dette, er det på grunn av kvinner. Mange menn vil kun ha makt, sier Tetou oppgitt.

Radiostemmen som kjemper for kvinner

– Husk å si at jeg er «présentatrice radio et télé» (radio- og TV-medarbeider)!

Noumoutenin Macalou (28) jobber i den private radiostasjonen Radio Kledu. Den ligger i byens bedre strøk, nede ved elven Niger. Hun er utdannet i Frankrike, har kjæreste og leier en liten leilighet alene. Hun har kjent snøen falle i nakken og viser fotografier fra da hun praktiserte i den franske kanalen Canal Plus.

Hun er på jobb i minikjole og tynn strømpebukse, noe som er i strid med det som er ansett som sømmelig i landet. Lønnen hennes er symbolsk og bare nok til å dekke taxi fram og tilbake fra jobb. Hun jobber derfor også i TV og som autorisert regnskapsfører.

Første møtet med Noumoutenin er i søndagsrevyen «Rasta Light». I arbeidsrommet henger det en plakat fra FNs kvinneorganisasjon UN Women. Der står det «Nulltoleranse mot vold i parforhold». Radioen belyser også dette temaet, men for kvinner flest er det bare ord.

– Jeg finner meg ikke i vold, og jeg vil stenge døren om han kommer sent hjem. Det aksepterer jeg ikke. Hvis du ikke setter ned foten første gang partneren din prøver å dominere og kontrollere deg, taper du i Afrika. Hvis du viser at du frykter hans trusler, er løpet kjørt. Dersom han opptre truende, vik ikke unna. Da gjør man sann. Hun stirrer med faste øyne i et alvorlig blikk, ispedd et ørlite sinne. Men stemmen er myk og behagelig når hun sier: – «C'est tout» («det er alt»).

– Likestilling er et fremmed begrep, og det er noe man må kjempe seg til. Noen kvinner er husmødre og har barn, andre har jobber og andre igjen er forretningskvinner. Situasjonen varierer fra en kvinne til en annen. Jeg er en uavhengig kvinne og legger opp min egen dag. Jeg repeterer før jeg går i studio og setter sammen musikk til programmet. Hjem igjen etter jobb rydder jeg i leiligheten og spiser. Venner kommer kanskje på besøk, vi går ut på kulturelle aktiviteter eller restaurant.

«SÅ LENGE REGLENE OG LOVENE IKKE ER DE SAMME FOR BEGGE KJØNN KAN MAN IKKE HA SAMME RETTIGHETER ELLER LIKESTILLING.»

1

Kunstner og aktivist Assetou Gologo vil ikke kalle seg feminist, men «stolt afrikansk kvinne».

2

Å snakke om kjønnslemlestelse er ikke så vanlig i Mali, men det gjør Noumoutenin Macalou både i og utenfor radiosendingene.

3

Radio- og TV-medarbeideren Noumoutenin Macalou har oppskriften på hvordan man stopper en aggressiv kjæreste.

Eventarrangør Mariam Sangaré mener de fleste kvinner – til og med de med høy utdanning – bærer seg for den kulturelle mannsdominansen.

Kvinner manglende rettigheter i Mali:

* Mali er blant de landene i verden som rangeres lavest på FN's likestillingsindeks.

* Kvinner mangler rettigheter på grunn av sterke strømninger av fundamentalisme hos religiøse ledere, ifølge rapporten «Rights at Risk. Observatory of the Universality of Rights. Trends Report 2017.» Rundt 90 prosent av malierne er muslimer, men mange er ikke praktiserende.

* Familieloven i landet sier at kvinner skal adlyde sin mann. Kvinnegrupper har forsøkt å endre familieloven i ti år. En lovendring var i gang i 2011, men progressive elementer i lovforslaget ble fjernet etter press fra fremstående religiøse ledere.

* Lover om rett til arv og eiendom diskriminerer kvinner.

* 69 prosent av maliske kvinner kan ikke lese og skrive, mot 53 prosent av mennene.

* Loven tillater ekteskap for jenter fra 16 år, og ved tradisjonelle ekteskap kan de være yngre.

* Rundt 88 prosent av alle jentebarn blir omskåret i Mali. FN anser omskjæring som et brudd på menneskerettighetene.

* Mali er et sterkt patriarkalsk samfunn hvor mange kvinner må spørre om lov til å forlate hjemmet.

Kilder: UNIFEM, The Guardian og Fellesrådet for Afrika

Hun trives godt med å bo i leilighet for seg selv. Enn så lenge.

– Jeg tenker at gifte kvinner har mindre frihet.

Mannen finansierer alt i hjemmet, og kvinnen aksepterer derfor alt mannen sier. Kvinnen selger kanskje småting for å hjelpe til med økonomien og tjene litt penger, men det finnes ingen likestilling i familien. Kvinner i høyere stillinger har det litt annerledes. De blir «sjefen» fordi de tjener pengene. Dessuten er psykisk og fysisk partnervold mer vanlig der kvinner ikke styrer over sin egen økonomi.

Å snakke om kjønnslemlestelse er ikke så vanlig i Mali, men det gjør Noumoutenin. For tiden jobbes det på grasrotnivå for å få bukt med denne praksisen, og flere nasjonale og internasjonale organisasjoner er involvert i arbeidet.

– Jeg er selv omskåret og ikke plaget av det lenger. Seksuelt oppnår jeg nytelse. Min framtidige datter skal ikke utsettes for dette, det er jeg bestemt på. En kusine av meg mistet jentebabyen sin. Babyen døde av komplikasjoner som følge av omskjæringen. Hun fikk infeksjon, høy feber og greide ikke å komme seg. Slikt skaper mye sorg og lidelser for familien.

Noumoutenin kritiserer også høylydt prostitusjon, som hun mener er et stort problem i Mali.

– Mange kvinner tenker at prostitusjon handler mest om fattigdom, mens menn tenker de har rett til uforpliktende sex. Kvinner prostituerer seg også fordi de ikke er lykkelige i et parforhold eller fordi de trenger penger. De blir et lett bytte for maliske menn, og underveis mister kvinnene sin verdighet.

Ifølge Noumoutenin kommer de fleste prostituerte i Mali fra nabolandene, Guinea, Burkina Faso, Elfenbenskysten og Kongo. De leter etter jobb i Mali og ender som prostituerte. Dessuten er det billig å kjøpe sex i Mali. Det koster vanligvis mellom 2000 og 10.000 Cefa (30-150 norske kroner).

– Det finnes rom på barer hvor menn sitter og drikker og hvor de kan ta med seg prostituerte. Slik er kulturen. Menn forsyner seg av kvinner, og kvinner skal adlyde og være dydige, forteller hun.

Arrangøren som nekter å holde seg bak mannen

Mariam Sangaré (26), med kallenavnet «Mimi», bor sammen med sin franske kjæreste. Moren er katolsk og faren muslim, og de lever i et harmonisk og monogamt forhold og feirer hverandres høytider. De har ventet lenge på at Mimi skal gifte seg, men har endelig akseptert at hun ikke vil bo hjemme. Mimi har mastergrad i management og jobber som selvstendig kultur- og eventarrangør.

– Min erfaring som kvinne i Afrika er at vi er degraderte og at vi ikke får snakke åpent i familien. Unge kvinners meninger blir ofte ignorert. Kvinner har ikke makt, og selv med doktorgrad er du først og fremst kvinne. Å være kvinne i Afrika er som et «handicap». Jeg ser kvinner som er fysikere, journalister og mekanikere, men i Mali vil man alltid føle at man er «feil kjønn». Kvinner skal holde seg bak mannen, og ha lange dekkende klær. Det er mentaliteten, selv blant kvinner med høyere utdanning og kvinner i posisjoner.

Hun er glad for internasjonale NGOs (Non Governmental Organizations) som promoterer kvinners rettigheter og for at det finnes noen kvinnelige politikere i Mali. Dessuten ble hun lykkelig da hun hørte om den første kvinnelige piloten i Rwanda. Men hun mener kvinner i Mali fortsatt er undervurdert og oversett.

– Kvinner føder selv en president. Hvorfor kan hun da akseptere en så miserabel posisjon i samfunnet? Jeg vil ikke bli behandlet som et møbel i hjemmet. Jeg får høre at jeg er «den slags kvinne» fordi jeg ikke aksepterer å bli behandlet nettopp slik. Menn løper ofte unna meg fordi jeg har et åpent sinn.

Mimi tilhører en generasjon fra middelklasse med utdannelse som ikke vil finne seg i å dele ektemann med andre.

– Kvinnen er ofte som en slave for mannen i vår kultur, og noen ganger blir hun nesten en fange i sitt eget hjem, fordi mannen ikke vil at hun skal gå ut. Hun skal til og med ta seg av mannens familie. Dette kan ikke være normalt. Samtidig ser man at mannen er ute hele tiden, tilsynelatende fordi kvinnen hjemme ikke er «god nok».

Så lenge reglene og lovene ikke er de samme for begge kjønn kan man ikke ha samme rettigheter eller likestilling, mener Miriam Sangaré. ■

Attacks on Women Human Rights Defenders

With over 1000 human rights defenders being killed, detained or suffered smear campaigns in 2016, a report by Frontline Defenders found that many cases went through warnings, death threats and intimidation prior to the incident taking place. Nevertheless, the police or other authorities routinely ignore such cases. The situation of women human rights defenders is all the more difficult since they constantly face sexual abuse and character assassination by many. We bring you five examples of women human rights defenders who underwent harrowing experiences at the hands of government and corporate giants just to defend the legitimacy of their critical work.

1. Amy Goodman, journalist, USA

A famous TV host of the program Democracy Now!, Amy Goodman's right to free speech was violated when the police issued an arrest warrant against her for both being part of and reporting on the Native American protests against the North Dakota oil pipeline in 2016.

2. Lilian Daoud, journalist, Egypt

A prominent journalist, Lilian Daoud was briefly arrested and deported to Beirut in June 2016 after she spoke critically about the current Egyptian government with protesters and youth leaders on her show, The Full Picture.

3. Leyla Yunus, housing rights activist, Azerbaijan

Placed in arbitrary detention along with her husband for over 18 months in 2016, Leyla Yunus has fought for housing rights in Baku, Azerbaijan for years.

4. Julia Cabello Alonso, human rights lawyer, Paraguay

In April 2015, Julia Caballo Alonso was accused by the Supreme Court of 'misconduct' after she criticized the Court's decision of reviewing the constitutionality of the 2014 expropriation law, that allowed the return of almost 14,404 hectares of land to the Sawhoyamaxa indigenous community.

5. Roma Malik, human rights activist, India

Working with marginalized forest tribes for over a decade long, Roma Malik was detained and illegally arrested under fabricated charges by the local police on 30th June 2015 for her non-violent protests against the construction of a dam and forced land acquisition in Uttar Pradesh, India.

TEXT: PALAK RAO, MPFHIL HUMAN RIGHTS SCHOLAR AT THE UNIVERSITY OF OSLO

The TV host Amy Goodman. Photo: Chris Eaves / Flickr

“Fighting for women’s rights is a calling, not a job!”

“The portrayal of women in Ugandan media has improved a bit, perhaps thanks to Mama FM, the radio station of The Uganda Media Women's Association (UMWA) that was founded 15 years ago. There has definitely been an increase in the actualization of women's rights and attention to domestic violence. However, fighting for women's rights pose challenges.

The number of women pursuing a career in journalism has increased. Recruiting women to the women's rights movement, however, is difficult as women activists still are negatively portrayed. They are seen as outcasts and called names like “iron lady” and “women who failed in their marriages”. We need to close the generational gap in the women's rights movement.

Going forward, the women's rights movement in Uganda needs to recruit new activists and donors to keep

the momentum. There is an unnecessary competition between women's rights organizations, sometimes facilitated by donors who can only choose certain partners.

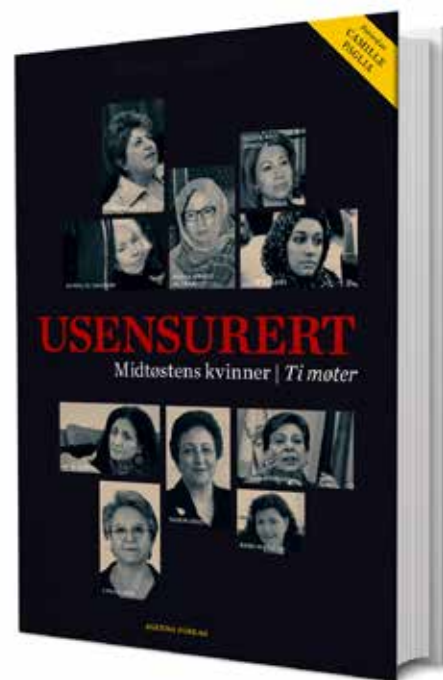
We need to build and share evidence based data to build our case for change. We need to build coalitions and honest opinions, be constructive and realize that what we wish to achieve is not a one-time event but rather requires the support of the public and private sector.

Despite having one of the world's most progressive laws and policies for the advancement of women, the Uganda government has yet to commit the necessary resources to walk the talk, both financial, technical, human resources or otherwise. It is no secret that the Ministry of Gender is one of the third least funded Ministries in this country. Fighting for women's rights is a calling, not a job!” ■

TEXT: MARGARET SENTAMU, EXECUTIVE DIRECTOR OF UGANDA MEDIA WOMEN'S ASSOCIATION (UMWA)

Bok- & filmtips

Birgitte C. Huitfeldt
USENSURERT. MIDTØSTENS KVINNER. TI MØTER
Agenda forlag 2017

Litteraturviter og forfatter Birgitte C. Huitfeldt har reist, møtt og snakket med ti innflytelsesrike kvinner fra hvert sitt land i Midtøsten gjennom en treårsperiode. Boken tar opp dagsaktuelle hendelser og politiske og sosiale problemstillinger som rammer kvinner hardest i denne delen av verden. Hva gjør det med oss at vold mot kvinnen, og sensur og straff av hennes virke, skrift og ytringer stadig er akseptert i patriarkatene i store deler av Midtøsten? Kvinnene i denne boken er selv forfulgt, straffet, truet og fengslet for sine meninger og sine gode gjerninger på hver sin måte; noen lever i livslangt eksil; men de enes om et felles mål om forandring og vekst for det vakre, men uttørkede, krigsrammede og overbefolkede område vi kaller Midtøsten.

Kvinnene som er intervjuet:

- Nawal El Saadawi (Egypt)
- Rafah Nached (Syria)
- Canan Arin (Tyrkia)
- Hanan Ashrawi (Palestina)
- Amal Basha (Jemen)
- Hajer Sharief (Libya)
- Suzan Aref (Irak)
- Rana Hussein (Jordan)
- Shirin Ebadi (Iran)
- Mehla Ahmed Talebna (Saudi-Arabia).

Film fra Sør, Det Kritiske Rom
søn. 19. nov kl. 17:00 Vika 2 i Oslo:
THE APOLOGY

Regi, manus og foto: Tiffany Hsiung, Canada, 2016
Språk: Koreansk, Mandarin, Tagalog, Japansk, Engelsk
Undertekst: Engelsk

Tidlig i den prisbelønte dokumentarfilmen *The Apology* får vi se en scene hvor unge aggressive menn roper «Horer, gå hjem!» og «Jævla kommunist!» til en liten gruppe gamle damer på over 90 år. Kvinnene var såkalte «comfort women» og ble brukt som sexslaver av japanske soldater under andre verdenskrig. Det er anslått at så mange som 200 000 jenter og kvinner fra flere av landene Japan okkuperte, ble tvunget til sex-slaveri. Kun noen få av disse kvinnene er fortsatt i live. En håndfull av dem står nå på barrikadene og krever en unnskyldning og oppreisning fra en motvillig japansk regjering.

Etter visningen diskuterer regissør Tiffany Hsiung og daglig leder Gro Lindstad i FOKUS om seksualisert vold i krig. Hsiung er en filmskaper bosatt i Toronto i Canada. Siden 2009 har hun arbeidet med overlevende etter sex-slaveri, og fremmet deres sak.

Backtalk:

United We Stand

The announcement of the positive result of the referendum of the Kurdish region for the future independence of Iraqi Kurdistan in September brought about dismay and anger around Iraq. The Iraqi government position was that it was not constitutional, and thus demanded that the Kurdistan Regional Government (KRG) returns the “disputed cities”, all airports and border entry points. Other ethnic groups of Northern Iraq were alarmed as to what their destiny will look like in a country that calls itself with the name of the prevailing ethnicity—the Kurds, as the current political climate alarms that they will be treated as second-class citizens in the ‘country’ of Kurdistan. The population at large in Iraq-proper was dismayed as they did not sense any grounds or justification for the separation.

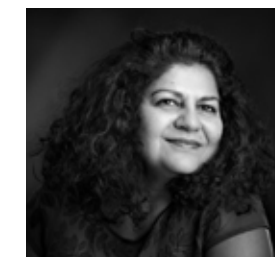
When the Iraqi army regained all governmental check points and custom collecting borders, in addition to the “disputed cities”, it was a source of relief for most of non-Kurdish Iraqis. Many of us were not comfortable with the growth of a yet a new Nationalist group claiming their own territory to control, and to create new borders separating us from each other. We’ve had enough share of oppression from the Arab Nationalists under Sadam Hussein. Although this move will further empower the Shia Islamist government against “minorities”, and against women and working class in general, most of us prefer to see the country undivided.

In the past decades, the Kurdish North was a safe haven for Iraqi political dissents. The current post-war times have brought about relative freedoms to the Kurdish region away from the control of the central government in Baghdad. In spite of all the objections against the Kurdish ruling parties, many of us find that the current situation in the Kurdish zone did not suffer from Arab Nationalist oppression of the central government, and that the decision to hold a referendum for independence was not a people’s choice, rather than serving the privilege of the ‘feudal’ rulers.

It is very disturbing to see the early consequences of the referendum which materialized in small military clashes and retaliation in and around the city Kirkuk. Most human rights defenders are pushing towards the control of the sentiments of people in the political scene. And they are not letting the populist Arabs Nationalists or the extremist Shia militias manipulate a general non-suspecting population into their populist agenda of racist bigotry.

For women, a unified feminist struggle for gender equality in Iraq is a bigger platform that can confront challenges of the future; whereas the Arab, or Kurdish, or Yazidi, or Turkmen women’s demands will always be exploited by their Nationalist or religious/sectarian groups.

For the marginalized minorities, a unified country with respect to citizenship rights is a target to be achieved, albeit after many rounds of struggle and debate. Although the Islamist-majority government is not our choice as feminists, anti-racist, and progressive activists, we have a priority of keeping our struggles unified, as we know that we have a better chance to an egalitarian, non-ethnic, and non-religious government in a unified Iraq. From thereon, we find that in spite of all the grievances of the past few days in Kirkuk, and the demoralization that may be felt by many of our Kurdish Iraqi comrades, the future of our struggles look better in a unified Iraq where united we stand. □

TEXT: **YANAR MOHAMMED**,
THE PRESIDENT OF ORGANIZATION
OF WOMEN’S FREEDOM IN IRAQ
PHOTO: THE RAFTO FOUNDATION

« MOST HUMAN RIGHTS DEFENDERS
ARE PUSHING TOWARDS THE CONTROL
OF THE SENTIMENTS OF PEOPLE IN
THE POLITICAL SCENE.»

B

PostAbonnement

RETURADRESSE: FOKUS
STORGT. 11, 0155 OSLO

Dette er FOKUS

- FOKUS – Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål – arbeider for å styrke kvinners makt, rettigheter og tilgang på ressurser.
- FOKUS har eksistert i over 20 år, og organisasjonen bygger på lange tradisjoner med nord-sør- samarbeid for kvinners sosiale, økonomiske og politiske utvikling.
- FOKUS har en visjon om en verden basert på likestilling og likeverd, der kvinners menneskerettigheter respekteres og beskyttes, og hvor alle kan delta på lik linje uavhengig av kjønn.
- FOKUS er et kompetanse- og ressurscenter som gjennom utviklingssamarbeid og politisk lobbyarbeid søker å styrke det internasjonale engasjementet og innsatsen for kvinners menneskerettigheter og samfunnsdeltakelse.
- FOKUS er nasjonalkomiteé for FNs kvinneorganisasjon UN Women.
- FOKUS er en paraplyorganisasjon som ble stiftet i 1995, og består i dag av en rekke ulike kvinneorganisasjoner i Norge.
- FOKUS får økonomisk støtte fra Norad, Barne- og likestillingsdepartementet, Kavlifondet og NOVO Foundation.
- Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Mette-Marit er beskytter for FOKUS.

**Få gratis
papirabonnement**

Send navn og adresse til
fokus@fokuskvinner.no

Foto: Farzana Hossain